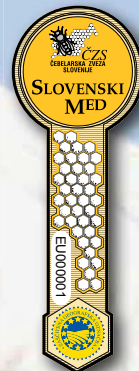

Slovenski št. 1 čebelar

letnik CXVI – januar 2014

ISSN 0350-4697

Ocena pašne sezone 2013
Kako je s sanacijo hude gnilobe?
Imamo državna prvaka za leto 2013!

IZDELUJEMO

PRAŠILČKE (5s, 7s, 9s, 10s, 12s); AŽ-PANJE (9s, 10s, 11s, 12s)
TRIETAŽNE AŽ (9s, 10s, 12s); KIRARJEVE PANJE (srednje, velike)
LR-PANJE

VSE VRSTE PITALNIKOV

ČEBELARSTVO, MIZARSTVO
DAMJAN MEDVED S.P.

AKCIJA
PITALNIKI

KUHINJE IN VSE
VRSTE OMAR

Dragonja vas 1,
2326 Cirkovce
tel.: 040 217 542
info@medekmali.com
www.medekmali.com

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE
OPREME - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

KUHAMO STARO
SATJE

Staro satje in pokrovčke, brez medu in
cvetnega prahu, sprejemamo samo v
PROZORNH PVC vrečah od 04.11.2013
do 28.03.2014. Satje mora biti
prešeto (zaradi pojavakristalizacij medu
v satju - preteško satje). V nasprotnem
primeru satjane bomo mogli sprejeti.

VSE ZA OBNOVO PANJEV

OJAČANA RAZSTOJŠČA

ČEBELJE
POGAČE

SATNIKI

SATNICE

NOVO!

Nudimo izdelavo satnic iz
lastnega voska.
Minimalna količina je 25 kg.

ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljične satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kovinska razstojšča
- kožice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarske lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke
- izolacijske kasete (eno ali dvo satne)

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s
paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Čebelarstvo je zelo pomembno kot samostojna kmetijska dejavnost in tega se na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje tudi zelo dobro zavedamo. S svojim poslanstvom namreč pomembno vpliva na druge kmetijske panoge in kulturno krajino, najpomembnejše pa je, da vpliva tudi na ohranjanje naravnega ravnovesja in kakovost okolja. Med najpomembnejše vplive čebelarstva na okolje sodi oprashaevanje rastlin, saj to pomembno vpliva na količino pridelkov kmetijskih rastlin. Neprecenljivi sta tudi arhitekturna in kulturna dediščina, tj. čebelnjak in poslikane panjske končnice, ki jih drugi narodi sicer ne poznajo.

Naše zavedanje o vlogi čebel in pomembnosti čebelarstva se zrcali v skrbi za celostno podporo slovenskemu čebelarstvu na vseh ravneh, zato je ta uvrščena med prednostne naloge ministrstva. Na ministrstvu je veliko ukrepov namenjenih prav podpori čebelarjem. Skupaj s strokovnimi institucijami smo pripravili Program ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016, v okviru katerega bomo za podporo čebelarstvu namenili približno 720.000 EUR. Na ministrstvu prav zdaj pripravljamo Uredbo o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016, ki je letni izvedbeni akt Programa ukrepov na področju čebelarstva v Sloveniji v letih 2014–2016. Prav tako smo v sodelovanju z delovno skupino pripravili Resolucijo o zaščiti kranjske čebele, ki naj bi jo državni zbor obravnaval v začetku leta 2014.

Za obdobje do konca leta 2014 je bila v javnim razpisom vzpostavljena Javna svetovalna služba v čebelarstvu, ki jo na podlagi koncesije Vlade RS od leta 2008 izvaja Čebelarska zveza Slovenije. Javna svetovalna služba vsem čebelarjem omogoča pridobivanje najrazličnejših informacij, ki jih potrebujejo za vzrejo čebel, hkrati pa skrbi tudi za ozaveščanje vseh drugih državljanov, tako porabnikov medu in zdravih čebeljih pridelkov kot tudi kmetov, ki morajo v veliki meri živeti v sožitju z marljivimi čebelami, saj je njihova vloga pri oprashaevanju še kako pomembna za naše kmetijstvo.

Sodelovanje med Čebelarsko zvezo Slovenije, Ministrstvom za kmetijstvo in okolje ter drugimi

UVODNIK

Mag. Dejan Židan	1
SLOVENSKI MED	3
APIMONDIJA 2013	5
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Dr. Peter Kozmus: Zakaj izvajati osnovno odbiro v čebelarstvu?	9
Dr. Urška Jamnikar Ciglenečki in dr. Ivan Toplak, dr. vet. med.: Sezonsko spreminjanje navzočnosti virusov ABPV, BQCV, CBPV in DWV pri zalegi, panjskih in pašnih čebelah	11
Franc Šivic in Marko Borko: Novice iz sveta	12
ČEBELJE PAŠE	
Jure Justinek: Ocena pašne sezone 2013	14
S KNJIŽNE POLICE	
Franc Šivic: Richard Jones: Ljudska umetnost na slovenskih panjskih končnicah	15
DELO ČEBELARJA	
Andreja Smrdelj: Čebelarjeva opravila v januarju	16
VETERINARSKI NASVETI	
Martina Škof, dr. vet. med.: Oksalna kislina	18
VPRAŠANJA IN ODGOVORI	19
ODMEVI	20
ČEBELARSKI TURIZEM	21
OBVESTILA ČZS	22
MALI OGLASI	33
V SPOMIN	35

INDEX

EDITORIAL

Dejan Židan, MSc	1
SLOVENIAN HONEY	3
APIMONDIA 2013	5
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Peter Kozmus, DSc: Why Practice Basic Selection in Beekeeping?	9
Urška Jamnikar Ciglenečki, DSc and Ivan Toplak, DSc, DVM: Seasonal Variations of Presence of Viruses ABPV, BQCV, CBPV and DWV in Brood, Hive Bees and Forager Bees	11
Franc Šivic AND Marko Borko: World News	12
HONEYBEE FORAGE	
Jure Justinek: Evaluation of Forage Season 2013	14
OFF THE BOOKSHELF	
Franc Šivic: Richard Jones: The Folk Art of Slovenian Hive Fronts	15
BEEKEEPER'S WORK	
Andreja Smrdelj: Beekeeper's Chores in January	16
VETERINARY ADVICE	
Martina Škof, DVM: Oxalic Acid	18
Q&A	19
RESPONSES	20
BEEKEEPING TOURISM	21
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	22
SMALL ADS	33
IN MEMORIAM	35

Fotografija na naslovnici: Slovenski čebelnjak v zimski idili.

Foto: Barbara Krese

organizacijami in ministrvi pri projektu Tradicionalni slovenski zajtrk je lahko zgleden primer dobre prakse sodelovanja in povezovanja. Zavedanje o pomembnosti uživanja lokalno pridelane hrane je pomembno tako za ozaveščanje javnosti o zdravih prehranjevalnih navadah kot tudi za spodbujanje naše

lastne proizvodnje. Med je eno izmed osrednjih živil, na katerem še vedno temelji slovenski zajtrk. Prizadevanja Čebelarstva Slovenije kot ugledne stanovske organizacije potrjujejo njeno dobro, kakovostno delo, ki ga podpira in sprejema tudi ministrstvo. Mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje

Resolucija o zaščiti kranjske čebele

Vlada RS je 18. 12. 2013 sprejela besedilo Resolucije o zaščiti kranjske čebele.

Minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan je o pomenu Resolucije o zaščiti kranjske čebele dejal: »Resolucija o kranjski čebeli je nacionalno

pomemben, strateški dokument. S pričakovanim sprejetjem v državnem zboru bo izražena najvišja politična volja, da država razume pomen čebelarstva in da ga je dolgoročno pripravljena podpreti. In to si slovenski čebelarji in kranjska sivka tudi zaslužijo.«

ApiSlovenija

37. dnevi čebelarstva v Celju

Celjski sejem, 15.-16. marec 2014

Največje, že 37. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko:

- izmenjali izkušnje in znanja s čebelarskimi kolegi,
- predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter
- izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

RAZSTAVLJAVCI, izrabite ugodnosti ZGODNJE PRIJAVE ZA UDELEŽBO NA SEJMU!
Vašo prijavo pričakujemo do 13. januarja 2014.

Osrednja tema sobotnega dne 37. dni čebelarstva bo »Naše čebelarstvo v tretje tisočletje«, v nedeljo pa bo osrednja strokovna tema namenjena dobrim čebelarskim praksam. **V atriju bo v soboto, ob 9.30, predstavitev inovacij, ob 10.30 pa predstavitev aplikacije e-Čebelar.**

PROGRAM:

SOBOTA, 15. MAREC

8.00: ODPRTJE RAZSTAVE

8.00–9.30: Predvajanje filma »Več kot med«

9.30–10.00: Odprtje posvetovanja in pozdravni nagovori predsednika ČZS in gostov.

10.00–14.00: **OSREDNJA TEMA – NAŠE ČEBELARSTVO V TRETJE TISOČLETJE**

- **Pavel Zdešar** – Naše čebelarstvo v tretje tisočletje – stanje in cilji
- **Mag. Andreja Kandolf Borovšak** – Dejavnosti ČZS za doseganje kakovosti in varnosti medu
- **Milan Meglič** – Kako čebelariti za izboljšanje kakovosti in varnosti medu (poudarek na AŽ-panju)
- **Prof. dr. Aleš Gregorc** – Čebelarjenje za zmanjšanje odmiranja čebeljih družin
- **Pavel Zdešar** – Oskrba družin v različnih podnebnih razmerah z napotki za leto 2014
- Razprava
- **Prof. dr. Janko Božič in Sonja Rozman** – Zakaj in kako čebelarji skrbimo za biotsko pestrost?

NEDELJA, 16. MAREC

8.00: ODPRTJE RAZSTAVE

8.00–9.30: Predvajanje filma »Več kot med«

9.30–12.30: **OSREDNJA TEMA – DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA**

- **Bogdan Plesničar** – Čebelarjenje v AŽ-panju
- **Herman Kisilak** – Čebelarjenje v trietažnem AŽ-panju
- **Josef Ulz (Avstrija)** – Čebelarjenje v LR-panju
- **Zoran Zidarič** – Čebelarjenje v Kirarjevem panju

Informacije: Renata Košenina, vodja ApiSlovenija, tel.: 03/543 32 01,
e-pošta: renata.kosenina@ce-sejem.si, www.czs.si, www.ce-sejem.si

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Evropska komisija je 22. novembra 2013 v Uradnem listu EU (<http://eurlex.europa.eu/LexUri-Serv/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:313:0030:0031:SL:PDF>) objavila registracijo Slovenskega medu, ki je 19. slovenski proizvod, registriran pri Evropski komisiji. Med preostalimi 18 registriranimi slovenskimi proizvodi sta tudi Kočevski gozdni med in Kraški med z zaščiteno označbo porekla. Slovenski med je med, ki ga pridobivamo na območju Republike Slovenije. Z označbo Slovenski med lahko čebelarji prodajajo bodisi nektarni bodisi manov med, tj. akacijev, lipov, kostanjev, hojev, smrekov, cvetlični ali gozdni med. Za Slovenski med so značilne visoke kakovostne zahteve, saj mora vsebovati manj kot 18,6 % vode, vsebnost HMF pa mora biti manjša od 15 mg/kg.

Slovenija je država z bogato tradicijo gojenja čebel in pridobivanja visoko kakovostnega medu. Uspešno čebelarjenje je že od nekdaj temeljilo na dobrem poznavanju čebel in domiselni tehnologiji čebelarjenja. Dolgoletne izkušnje pri gojenju čebel in pridobivanju medu so znanja, ki jih naši čebelarji prenašajo iz roda v rod. Podnebnim in pašnim razmeram, značilnim za naše kraje, se je v tisočletjih svojega razvoja še posebej prilagodila kranjska čebela (*Apis mellifera carnica*). Slovenija je izvorno območje kranjske čebele, zato je ena izmed posebnosti Slovenskega medu tudi ta, da je pridelan na območju, na katerem ga proizvajajo izključno kranjske čebele. Med, pridelan v Sloveniji, je med porabniki že od nekdaj visoko cenjen, saj ga imajo za visoko kakovostno živilo znane izvora. Prav zaradi želje, da bi porabnikom ponudili visoko kakovosten med, smo slovenski čebelarji že leta 1999 uvedli kontrolirano pridelavo medu. Ta način pridelave zahteva veliko čebelarskega

Foto: MB

G. Franc Šolar, uporabnik sistema SMGO

Po moji vključitvi v sistem SMGO ni bil potreben noben popravilni ukrep. Kot terenski svetovalec sem sicer pri zainteresiranih čebelarjih na območju, za katerega sem pristojen, tudi sam opravil nekaj presoj za vstop v sistem SMGO. Vsi so pogoje izpolnjevali že pri prvi presoji. Največ informacij o zahtevanih pogojih so prav gotovo dobili na naših delavnicah, ki jih organiziramo redno. Na terenu je kar nekaj čebelarstev, ki bi v sistem SMGO lahko vstopili brez dodatnih ukrepov, vendar potrebujejo še nekaj spodbude.

znanja, saj je čebelar zaradi samega postopka pridelave medu pomemben člen pri zagotavljanju visoko kakovostnega medu.

MB

Strokovna razprava o shemah višje kakovosti

Oktober lani je ČZS, JSSČ v Mozirju pripravila strokovno razpravo o shemah višje kakovosti. Posveta se je udeležilo več kot 50 čebelarjev. Dogodek je bil namenjen tudi vsem tistim, ki že sodelujejo v kakovostnih shemah, saj so prav takšni dogodki možnost za razpravo in izmenjavo čebelarskih izkušenj in težav, s katerimi se čebelarji spopadajo pri svojem delu v določenem sistemu višje kakovosti.

Tokratna rdeča nit posveta je bila vloga blagovne znamke, predvsem, kako lahko blagovna znamka pomaga čebelarju in kakšen je pravi pristop k trženju blagovne znamke. Ga. **Tanja Verhovnik** iz agencije za tržno komuniciranje VERUS je predstavila zanimive podatke o trženjskih navadah porabnikov in o tem,

čemu ti pri nakupu namenijo več pozornosti. Skoraj neverjetno, vendar porabnik v 90 odstotkih kupi pričakovane, samo 10 odstotkov pozornosti pa nameni lastnostim izdelka. Blagovna znamka ima tako funkcionalne kot emocionalne vrednote. Med funkcionalne spadajo fizične lastnosti izdelka, ki jih zelo hitro lahko doseže tudi konkurenca, emocionalne lastnosti izdelka pa so v našem primeru bogata čebelarska tradicija, znanje, odnos do kupcev, zaupanje v slovensko poreklo itd. Tako k dodani vrednosti izdelka višje kakovosti in znanega porekla prispevata tudi dobra zgodba ter dovolj velika in raznovrstna ponudba, zanimivo prodajno mesto, stojnica itd. S pridobljenim certifikatom določene sheme in sodelovanjem v njej dajete kupcu

jamstva in ustvarjate zaupanje. Poglavitno je, da svoje sodelovanje v določeni kakovostni shemi čim večkrat tudi predstavite, npr. na tablah oz. oznakah na prodajnem mestu, vizitkah, embalaži itd. Velikokrat lahko slišimo, da porabniki kupujejo predvsem z očmi. Res je, da porabnik dobi prvi vtis že od daleč, zato je nujno, da veliko pozornosti namenimo urejenosti prodajnega mesta, bodisi na tržnici bodisi na domu.

Delovanje sistema zaščite blagovne znamke preverja in izvaja certifikacijski organ. Ker smo želeli delo certifikacijskega organa podrobneje predstaviti čebelarjem, da bi spoznali, kako poteka postopek zunanje presoje pri čebelarjih in kaj preverjajo, smo na strokovno razpravo povabili tudi g. **Marka Majerja** iz certifikacijske hiše Bureau Veritas. G. Majer je zbranim predstavil vse postopke, od priprave na certificiranje, certifikacije nosilca zaščite, zunanje presoje pri čebelarjih na terenu do podajanja ugotovitev in sklepov. Predstavniki certifikacijskega organa tako pri nosilcu zaščite kot tudi pri naključno izbranih čebelarjih vedno preverja postopke in pogoje, ki si jih je nosilec zaščite v specifikacijskih dokumentih predpisal sam. Čebelar, ki vstopi v sistem, mora poleg strožjih meril kakovosti zagotoviti tudi potrebno sledljivost in evidence, vse to pa potem preverjajo na terenu. Certifikacijski organ preverja ustreznost delovanja sistema višje kakovosti ter z morebitnimi opozorili skrbi, da nosilci zaščite pri svojem delu sprejemajo odločitve, ki so v korist sistema višje kakovosti in ki ga izboljšujejo.

Vsem zbranim je JSSČ predstavila tudi izsledke internega nadzora. **Interna kontrola** je za čebelarja izjemno pomembna, saj mu daje informacijo o kakovosti in varnosti njegovega medu ter o pravilnem označevanju. Ob morebitnih težavah lahko določene težave odpravijo hitreje in pravočasno, še preden je vzorec dan na trg. V okviru interne kontrole preverjajo predpisane kakovostne parametre, kot so npr. vsebnost vode, HMF, mikroskopska slika, pa tudi tiste parametre, ki jih določa Pravilnik o medu, ter morebitno vsebnost določenih akaricidov za zatiranje varoj. Na splošno rečeno, v Sloveniji glede doseganja kakovostnih meril ni večjih težav, to pa dokazujejo tudi izsledki analiz. Bolj problematično je področje ostan-

kov akaricidov, ki so za zdaj še vedno pod dovoljeno mejo, vendar utegne stanje ob nezavedanju posledic uporabe nekaterih akaricidov kaj kmalu postati skrb zbujajoče. Čebelarji – tako tisti, ki sodelujejo v kakovostnih shemah, kot tudi vsi preostali – se moramo zavedati, da med velja za naravno živilo, ki ga uživajo tako otroci kot starejši in onemogli, zato moramo skrbeti, da bo ta res kakovosten in varen.

Nemalokrat je slišati nerganje čebelarjev, češ, kaj pa pridobim, če vstopim v sistem višje kakovosti. Najpogosteje največ bojzani povzročata dokumentacija in vodenje evidenc. Vsi čebelarji, ki pridelajo več medu, kot ga porabijo za svoje potrebe, morajo imeti vzpostavljen notranji nadzor in ga tudi redno voditi. To je osnovna dolžnost vsakogar od nas. Pri sodelovanju v določenem sistemu pa je treba to osnovno dolžnost nadgraditi še s potrebnimi podatki določenega sistema, vendar ti ne zahtevajo več kot zagotavljanje sledljivosti. Čebelar in predsednik komisije za SMGO g. **Marko Purnat** je predstavil svojo dobro prakso pri delovanju v sistemu SMGO. Kot je povedal, se je v sistem vključil zaradi zagotavljanja višje kakovosti medu za svoje porabnike, njihovega zadovoljstva in zaupanja, ekonomskega učinka svojega čebelarstva ter ne nazadnje tudi zaradi svojega zadovoljstva in ponosa, da lahko pridelava Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo.

Po predstavitvah je potekala krajša razprava, v kateri so govorci opozorili na problem ne vključevanja čebelarjev v kakovostne sheme, predvsem zaradi nejasne usode sheme Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo, v katero se lahko vključijo vsi čebelarji, ki čebelarijo na območju Republike Slovenije. Poslovlili smo se z željo po uspešni zaščiti Slovenskega medu z zaščitenim geografsko označbo na ravni EU. Veseli smo, da se nam je ta želja uresničila le nekaj več kot mesec dni po razpravi, saj je bila potrditev Slovenskega medu z zaščitenim geografsko označbo 22. novembra 2013 objavljena v evropskem uradnem listu. Zato vse čebelarje, ki so do zdaj oklevali, vabimo, naj se pridružijo čebelarjem, ki že pridelujejo Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo. Več informacij lahko dobite na ČZS.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

"Čbelica na rajžo gre"

Izdelava prevoznih čebelnjakov, omar za čebele, panjev...

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

XLIII. mednarodni kongres Apimondia 2013 v Ukrajini (III. del)

Odmevi na Apimondio 2013 v tujem čebelarskem tisku

V tujih čebelarskih revijah je objavljenih več zanimivih vtisov s svetovnega čebelarskega kongresa v Ukrajini.

V 11. številki nemške čebelarske revije **Deutsches Bienen Journal** je njen urednik **dr. Sebastian Spiewok** o kongresu poročal v članku z naslovom Čakanje v Kijevu. Organizatorji kongresa Apimondia 2013 so obljubljali dogodek presežkov in ta dogodek se je res začel s presežki. Prvi dan je bila predvidena registracija udeležencev, vendar je ta na njihovo veliko razočaranje odpadla, ker se je porušil računalniški sistem. Drugi dan, v nedeljo, je pred poslopjem, namenjenem registraciji, nastala nepopisna gneča, ker je bil postopek preveč zapleten in zato prepočasen, premalo pa je bilo tudi okenc za registracijo. Ljudje so čakali po sedem in več ur v različnih vremenskih razmerah, tudi med občasnim dežjem in točo. To je nekajkrat povzročilo celo fizično obračunavanje in posredovanje policije.

Odprtje kongresa z bogatim kulturnim programom, v katerem je nastopal Nacionalni ljudski plesni ansambel, je bilo naravnost veličastno, a kaj, ko je bila velika

dvorana, ki je spominjala na hangar za letala, med prreditvijo na pol prazna, ker so ljudje zunaj še čakali na vstop. Tudi sicer je bil prostor preslabo ogrevan, to pa se je pokazalo predvsem pozneje, ko so v tej dvorani potekala plenarna predavanja. Preostale dvorane so bile bodisi premajhne in preslabo zvočno izolirane bodisi presvetle, tako da so bile projekcije na platnu komaj vidne. Na srečo so vse te negativne vtise nekako omilile simpatične in nadvse prizadevne ukrajinske prostovoljke, žal pa so le redke govorile angleško.

Razstava API-EXPO je bila zanimiva. Opazno je bilo veliko število Kitajcev, tako na njihovih stojnicah kot med obiskovalci. Vse, kar je bilo razstavljeno, so množično in sistematično fotografirali, tudi najmanjše detajle nove linije za odkrivanje medenega satja finskega proizvajalca čebelarske opreme Paradise Honey. Zaradi njihove pretirane radovednosti pa sta bila fotografiranje in snemanje že naslednji dan prepovedana.

Med številnimi okroglimi mizami je bila po mnenju avtorja članka zelo pomembna tista, ki so jo po eni strani pripravili čebelarski strokovnjaki, po drugi pa predstavniki Bayerja in Syngente, dveh proizvajalcev sistemskih insekticidov – neonikotinoidov. Dr. Walter Haefeker, predsednik Zveze evropskih poklicnih čebelarjev, je po pogovorih, na katerih sogovorniki niso zblizali stališč, takole resignirano dejal: »Takrat, ko so se problemi pojavili pri čebelarjih, sta družbi izjavili, da so o umiranju čebel zaradi zastрупitev potrebni dokazi laboratorijskih preiskav. Zdaj, ko imamo laboratorijske dokaze, pa trdita, da ti nimajo nobene vrednosti, ker da terenske raziskave o vplivu insekticidov na čebele niso pokazale ničesar negativnega.«

V tako veliki družini različnih narodov, kot je Apimondia, se seveda pojavijo tudi nesoglasja. Zveza grških čebelarjev se je namreč pritožila, ker je predsednik te organizacije Gilles Ratia obiskal čebelarje v tistem delu Cipra, ki je pod turško okupacijo.

Tudi **Karl-Rainer Koch**, urednik časopisa **Imker-Technik Magazin**, se na začetku svojega poročila o Apimondii 2013 ni mogel izogniti zapletom ob registraciji, sicer pa je bil navdušen nad nekaterimi novostmi, ki jih je videl na razstavi API-EXPO. Izpostavil je umetno satje iz voska, izdelek francoskega podjetja Icko, ki je največji predelovalec čebeljega voska v Evropi. Nekoliko ga skrbi, kako se bo ta novi izdelek obnesel med prevozom od izdelovalca do kupca, saj vemo, kako krhko je deviško satje.

Nadvse je pohvalil napravo za pridobivanje čebeljega kruhka, ki ga sicer pri nas poznamo pod

To fotografijo, na kateri stojim v ozadju, je posnel lastnik finskega podjetja Paradise Honey. Ob fotografiranju je pazil, da na sliki ni viden tisti del najnovejše linije za odkrivanje medenega satja, za katerega je menil, da je poslovna skrivnost.

imenom izkopenec, torej fermentiranega cvetnega prahu iz satja. To napravo je izdelalo podjetje Wilara iz Litve, in sicer v dveh izvedbah: manjšega za ljubiteljske čebelarje in večjega za poklicne čebelarje. Po mnenju avtorja je s tem dokončno minil čas mukotrpnega ročnega izkopenja peloda iz satja. Demonstracije delovanja obeh naprav sem se udeležil tudi sam, ko pa sem videl, kako iz starega satja letijo koščki čebeljega kruhka, sem se vprašal, ali je kdo preveril vsebnost pesticidov v njem. Dokazano je, da v cvetni prah, shranjen v satju, zaradi vsebnosti maščobnih kislin iz kontaminiranega voska preide veliko več pesticidov kakor v med. Po mojem prepričanju bi bili ti napravi koristni samo v ekoloških čebelarstvih.

Olivier Belval, predsednik **Nacionalne zveze francoskega čebelarstva (UNAF)**, v svojem uvodniku v reviji **Abeilles et fleurs** primerja francosko in ukrajinsko čebelarstvo. Tako ugotavlja, da francoski čebelar povprečno čebelari s 24 čebeljimi družinami, njegov slovanski kolega v Ukrajini pa samo z 12. Povprečni donos medu na družino je v Ukrajini med 15 do 20 kg. Kljub temu da prevladujejo mali čebelarji, je ta država peta največja pridelovalka medu na svetu, Francija pa mora kljub svojemu tehnično visoko razvitemu čebelarstvu med uvažati. Je pa Francija hkrati v svetovnem merilu na tretjem mestu po porabi pesticidov in na prvem v Evropi, toda ta žalostni rekord lahko francoske čebelarje samo skrbi. Po njegovem mnenju so mali čebelarji nenadomestljivi, saj prav njihove čebele zagotavljajo enakomerno opravevanje po vsej državi in s tem ravnovesje v naravi. Obregnil se je ob razvojni program ministra za kmetijstvo Stephana Le Folla, ki predvideva še večjo modernizacijo francoskega čebelarstva. »Ali misli, da bi moral imeti tudi francoski čebelar po več 10.000 čebeljih družin, kolikor jih ima ameriški, ki ima čebelo za pokvarljivo blago,« se na koncu svojega razmišljanja žalostno sprašuje Belval.

Vedran Lesjak, urednik **Hrvatske pčele**, je bil prav tako kritičen do nerazumljivo dolgotrajnega stopka registracije udeležencev kongresa. Ni čudno, da so jezni čebelarji izžvižgali ukrajinsko himno. Po njegovem mnenju je bila predvsem ta napaka vzrok neuspešne kandidature Tetyane Vasytkivske, predsednice ukrajinskega organizacijskega odbora, za podpredsednico Apimondie. Vasytkivska je namreč želela zasesti položaj dotedanega podpredsednika, Argentinca Lucasa Martineza. Po mnenju številnih drugih poročevalcev, na primer Italijanov, ni bila izvoljena tudi zato, ker se za ta spodrselj ni opravičila niti z besedo. Kljub temu se ženska ne da: napovedala je kandidacijo za predsednico Apimondie leta 2015 na kongresu v Južni Koreji, s tem pa želi s tega mesta položaja izpodriniti zdajšnjega predsednika, Francoza Gillesa Ratio, čeprav z izjemo ukrajinjšine in ruščine

Foto: Franc Šivic

Poljski proizvajalec čebelarске opreme Lyson je od prejšnje predstavitve na API-EXPO v Argentini leta 2011 izjemno povečal svojo kakovost. Zdaj se je z novimi modeli popolnoma približal okusu kupcev iz razvitega zahodnega sveta.

ne govori nobenega tujega jezika. Vedran Lesjak je v svojem članku med drugim zapisal tudi to, da je ČZS v sodelovanju s turistično agencijo na skupni stojnici predstavila čebelarški turizem oziroma blagovno znamko Apiroutes, ter objavil fotografijo s predstavitve te znamke obiskovalcem v posebni dvorani.

Naj svoje poročilo sklenem z mislijo številnih obiskovalcev Apimondie 2013, da je bil to velik dogodek, da se bo o razstavi API-EXPO še pisalo in da so raziskovalci na številnih predavanjih predstavili pomembne rezultate, ki bodo pozitivno vplivali na razvoj svetovnega čebelarstva.

Franc Šivic

Okrogla miza o ohranjanju lokalnih populacij čebel

V okviru strokovnega dela kongresa Apimondie je bilo organiziranih sedem plenarnih zasedanj, 20 simpozijev in šest okroglih miz. Teme okroglih miz so bile: Znanost v čebelarstvu, Ekološko čebelarjenje, Ohranjanje lokalnih populacij čebel, Gensko spremenjeni organizmi in globalizacija, Pesticidi ter Ponarejanje medu.

Poleg referatov v okviru dveh simpozijev sem dejavno sodeloval tudi na okrogli mizi z naslovom **Ohranjanje lokalnih populacij čebel**. Delavnico je vodila dr. Maria Bouga iz Grčije, ta pa je k sodelovanju povabila tudi raziskovalce, ki delujejo na področju ohranjanja lokalnih populacij čebel, in sicer iz Avstrije (dr. Karl Crailsheim), Italije (dr. Cecilia Costa), Nemčije (dr. Ralph Bucher), Danske (dr. Per Kryger), Španije (dr. Pilar De la Rúa), Portugalske (dr. Maria Alice Printo), Romunije (dr. Eliza Cauia) in Ukrajine (dr. Olena Metlitska). V uvodu smo sodelujoči predstavili dela, ki jih za ohranjanje lokalnih populacij čebel izvajamo v svojih državah. V tem delu sem navzoče seznanil z našimi dolgoletnimi prizadevanji za ohranitev kranjske sivke na območju Republike Slovenije, z našimi cilji in tudi s problemi, s katerimi se spopada-

mo. Predstavil sem našo zakonodajo, rejški program in tudi sklepe oz. Deklaracijo konference čebelarških organizacij, ki je leta 2010 potekala v Sloveniji.

Na podlagi vseh predstavitev in dopolnitev v vprašanju poslušalcev je bilo ugotovljeno, da so lokalne populacije v večini držav že precej pomešane z drugimi populacijami, vzroki za to pa so različni. Ugotovljeno je bilo, da k izgubi lokalnih populacij in genetske pestrosti najbolj prispevata prevozno čebelarjenje in promet z maticami na globalnem trgu. Poleg tega se z globalno trgovino na velike razdalje širijo invazivni organizmi in škodljivci, ki so zato velika grožnja, takšna bojazen pa se je v preteklosti že izkazala za utemeljeno (*Varroa destructor*, *Nosema ceranae* ...). Zato je eden izmed mogočih vzrokov za zdajšnjo izgubo čebel, ki smo ji priča po svetu, tudi globalizacija. Izgube čebel so seveda tesno povezane z izgubo genetske pestrosti in s tem z izgubo lastnosti, ki so potrebne za prilagoditev čebel na lokalne razmere.

V razpravi po koncu okrogle mize smo ugotovili, da je za zaščito pestrosti in lokalnih populacij čebel potrebno sodelovanje znanstvenikov in čebelarjev, ki dosledno upoštevajo navodila stroke. Ob tem je bilo ugotovljeno, da predvsem večji čebelarji nimajo velikega interesa za ohranitev lokalnih populacij čebel. Zaradi tega so znani primeri, da ohranjanje lokalnih tipov čebel nima soglasja za vzpostavitev ohranitvenih in izoliranih območij, tega pa ne podpira niti veljavna zakonodaja. Strinjali smo se, da bi morala ta vidik načrtno spodbujati na novo sprejeta zakonodaja.

Po okrogli mizi je mednarodno združenje čebelarških organizacij Apimondia sporočilo, da lahko na različne načine pomaga ohranjati lokalne populacije čebel, med drugim s širjenjem informacij, ki so pomembne za ohranitev lokalno prilagojenih čebeljih populacij. Dozdajšnje izkušnje ohranjanja teh populacij so namreč dokazale, da je njihovo ohranjanje mogoče. Dodatno težo bi lokalnim populacijam čebel lahko dali tudi, če bi porabnike čebeljih pridelkov seznanili s tem, da ohranjanje genetske pestrosti pomembno vpliva na zagotavljanje prehranske varnosti. Obširnejši dokument z okrogle mize bomo so-

delujoči pripravili v prihodnjih tednih, Apimondia pa ga bo posredovala ministrstvom, vladam in drugim pomembnim institucijam po vsem svetu.

Na podlagi slišanege na okrogli mizi smo Slovenci lahko ponosni na delo, ki ga opravljamo, predvsem pa na strokovno začrtano smer ohranjanja naše kranjske sivke, saj nas številni tuji raziskovalci navajajo kot dokaz, da je ohranjanje lokalnih populacij mogoče. Upam, da bodo te informacije pripomogle h krepitvi zavesti med našimi čebelarji, da je naše delo na področju ohranjanja kranjske sivke v svetu cenjeno in da s tem delamo nekaj, česar številnim ni uspelo.

Dr. Peter Kozmus, strokovni vodja PRO ČZS

Zanimivosti s predavanj o oprraševanju

Na letošnjem kongresu Apimondie je bilo opráševanju namenjenih kar 50 predavanj. V uvodnem predavanju je predsednik komisije za opráševanje dr. Jacobus Biesmeijer na kratko predstavil obsežno raziskavo, ki jo je vodil Argentinec Lucas A. Garibaldi. V raziskavi, ki je potekala na 600 poljih na petih celinah in 41 kmetijskih rastlinah in v kateri je sodelovalo več kot 50 raziskovalcev z vsega sveta, so primerjali učinkovitost opráševanja medonosne čebele in divjih opráševalcev. Rezultati so pokazali, da so rastline bolje oprášene, če jih poleg medonosne čebele oprášujejo tudi divji opráševalci. Še več, bolje je, če jih oprášujejo samo divji opráševalci kot samo medonosna čebela. Učinkovitost divjih opráševalcev je torej veliko večja, kot so domnevali v preteklosti. Zato ni dovolj samo zanašanje na čebelo, za zanesljivo kmetijsko pridelavo pa bo treba v prihodnosti več pozornosti namenjati tudi drugim opráševalcem. Le tako bodo rastline zadovoljivo oprášene v vseh razmerah, tudi v slabem vremenu in ob nihanju števila medonosne čebele.

Dr. Marta Liepniece iz Latvije je predstavila uporabo medonosne čebele in čmrcljev pri opráševanju ameriških brusnic. Prvi rezultati raziskave kažejo, da so pri nekaterih sortah boljši divji opráševalci, pri nekaterih pa medonosna čebela. Dr. Laura Bortolotti iz Italije je predstavila projekt varovanja rastline navadni jesenček in njenih opráševalcev. Rastlina je ogrožena zaradi izgube primernega življenjskega okolja in pomanjkanja opráševalcev. Populacije opráševalcev bodo skušali okrepiti z namestitvijo gnezdilnic in tudi z umetnim doseljevanjem čmrcljih matic z območij, na katerih jih je še dovolj. Seveda bodo ti ukrepi veliko dražji, kot bi bili stroški varovanja življenjskega prostora, dokler je bil ta še ohranjen. Predstavili so se tudi lokalni raziskovalci. Dr. Leonid Bodnarčuk je predstavil medovite rastline in

dr. Jacobus Biesmeijer

vlogo oprashaevanja čebel v Ukrajini. Vrednost oprashaevanja naj bi bila kar 15- do 20-krat večja od vrednosti čebeljih pridelkov. Čebele imajo med drugim na voljo 3 milijarde hektarjev sončnic, 5 do 10 milijard hektarjev ajde in 2 milijardi hektarjev oljne ogrščice, pomembna pa je tudi facelija. Sorta Alina, ki so jo vzgajili na Inštitutu P. I. Prokopoviča, namreč proizvede kar 400 kg medu na hektar.

Oprashaevanje je še do nedavnega veljalo za nekaj samoumevnega. Ker se marsikje po svetu že kažejo posledice pomanjkljivega oprashaevanja, je to postalo predmet številnih znanstvenih raziskav. Žal so njihove ugotovitve pogosto drugačne od tistih, ki so veljale doslej. Vse bolj postaja jasno, da je ključnega pomena varovanje pestrosti združb oprashaevalec. To spoznanje ne manjša pomembnosti medonosne čebele, temveč zgolj priznava v preteklosti pogosto prezrto vlogo preostalih oprashaevalec.

Dr. Danilo Bevk, Nacionalni inštitut za biologijo, Oddelek za entomologijo

Zanimivosti s področja zdravstvenega varstva čebel

Mednarodnega čebelarkega kongresa Apimondia 2013 sva se udeležili tudi predstavnici Nacionalnega veterinarskega inštituta Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani. V štirih dneh kongresa je bilo zdravstvenemu varstvu čebel namenjenih približno 50 predavanj in približno 140 posterjev, med katerimi so bile tudi predstavitve avtorjev iz Slovenije.

Največji poudarek je bil namenjen vplivu pesticidov na zdravje in razvoj čebel. Povzamemo lahko skupne ugotovitve, da majhne koncentracije pesticidov, s katerimi se čebele srečujejo v naravi, povzročajo oslabeitev njihovega imunskega sistema, poškodbe organov, agresivnost ter slabši razvoj čebelje družine, slabšo orientacijsko sposobnost in slabši čistilni nagon. Dokazani sta bili slabša kakovost trotoev in večja smrtnost spermijev pri oprashaenih maticah, ki so bile izpostavljene majhnim odmerkom pesticidov, s tem pa tudi večje izgube čebeljih družin v okolju, ki je bolj obremenjeno s pesticidi.

Zanimive so bile predstavitve raziskav o vzrokih izgub čebeljih družin v več državah po svetu. Predstavljen je bil podatek, da izgubo čebelje družine najpogosteje povzroči povečano število varoj skupaj z okužbo z virusi. Sama napadenost z varojami brez navzočnosti virusov in ob pravočasnem zatiranju manj pogosto privede do smrti čebelje družine. Izpostavljena je bila tudi ugotovitev, da so za izgube čebeljih družin poleg varoj v veliki meri odgovorne tudi neustrezna prehrana in slabe matice, in sicer vsak od teh dejavnikov za približno tretjino. Med predavanji o zdravstvenem varstvu je bil predstavljen tudi števec, s katerim je mogoče spremljati število čebel,

ki izletijo iz panja, in število čebel, ki se vanj vrnejo. Izdelek je zelo uporaben za različne raziskave o vzrokih odmiranja čebel.

Nekaj predavanj je bilo namenjenih zatiranju varoj, še posebej učinkovitosti zdravil v različnih razmerah uporabe, predvsem timola, mravljinčne in oksalne kisline. Zanimiv je bil prispevek o uporabnosti pripiranja matice pred zatiranjem varoj, saj naj bi ta ukrep občutno povečal učinkovitost zatiranja varoj z oksalno kislino v poletnem času, pri uporabi mravljinčne kisline pa večja učinkovitost tega ukrepa ni bila ugotovljena.

Poleg že znanih zdravil so bili predstavljeni tudi novi izdelki, ki bodo v državah Evropske unije registrirani v prihodnjem letu ali dveh. Prvi je tako imenovani »Varroa-gate«, ki ga namestimo na vhod v panj. Nanj nanesimo zdravilno učinkovino (predstavljena je bila uporaba kumafosa), tako da ta deluje na varoje na čebelah, ki se premikajo skozi vhod, manj pa vpliva na čebelje pridelke v panju. Izdelek je zelo primeren za jesensko preprečevanje vnovične napadenosti že prej zdravljenih družin. Drugi izdelek je sonaravno zdravilo v obliki trakov, imenovan »Hopguard«, ki je izdelan na podlagi nove učinkovine za zatiranje varoj, to je beta kisline iz hmelja. Po podatkih iz predstavitve naj bi bila učinkovitost tega zdravila zelo dobra. Ker nima škodljivega vpliva na čebele, zalego, človeka ali okolje, ga je mogoče uporabljati kadar koli, celo med pašo, saj v čebeljih pridelkih ne pušča škodljivih ostankov.

Predstavljene so bile tudi raziskave o ugotavljanju, spremljanju in preprečevanju drugih bolezni pri čebelah, kot so huda gniloba, nosestavost in virusi.

Poleg novih zdravil je bila zanimiva še predstavitve izdelka za nadzor dogajanja v čebelji družini. V posebnem ohišju so nameščeni mikrofoni, termometer, merilec vlage in senzor, ki zaznava premike, naprava pa omogoča še priključitev tehtnice in števca čebel. Vse skupaj je povezano z računalnikom, tako da prek spletne strani lahko spremljamo dogajanje v družini, npr. intenzivnost izletavanja, priprave na rojenje, navzočnost matice, donos in podobno. Naprava je gotovo zanimiva za ljubiteljske čebelarje, pa tudi za raziskave.

Dr. Metka Pislak Ocepek in mag. Vida Lešnik, Nacionalni veterinarski inštitut, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Nabor zdravil za čebelje bolezni je v svetu precej večji kot v Sloveniji.

Foto: MB

Zakaj izvajati osnovno odbiro v čebelarstvu?

Peter Kozmus*, peter.kozmus@czs.si

V veljavnem Rejskem programu za kranjsko čebelo smo zapisali, da morajo vsi čebelarji, ki so vključeni v Priznano rejsko organizacijo za kranjsko čebelo, v svojih čebelarstvih izvajati osnovno odbiro čebeljih družin. S tem nadaljujemo prizadevanja, da v Sloveniji ohranimo kranjsko sivko, saj je to tudi naša obveznost do prednikov in zanamcev. Da bi čebelarji še bolj množično izvajali odbiro, smo od leta 2011 – 2013 izvajali ukrep menjave matic, lani pa smo po skoraj vsej Sloveniji o tej temi izvedli tudi 12 predavanj.

»Kaj je osnovna odбира,« je vprašanje, ki ga pogosto zastavim čebelarjem, da ugotovim, ali jim je znana in ali jo izvajajo. Odgovori so različni, prav tako pa tudi praksa o njenem izvajanju. Da je osnovna odбира selekcija čebeljih družin glede na obarvanost obročkov na zadkih čebel delavk, je čebelarjem po večini znano, kljub temu pa menim, da je pri njenem izvajanju še veliko rezerve.

Za učinkovito izvajanje osnovne odbire moramo biti torej med pregledi čebeljih družin pozorni zlasti na obarvanost obročkov na zadkih čebel. Če v posamezni družini na eni strani polnega sata s čebelami opazimo več kot 20 čebel z rumenimi obročki na zadkih, moramo matico čim prej zamenjati z drugo. Matico je treba zamenjati zaradi dveh razlogov:

- ker tuje gene iz te družine širijo troti, ki oprasašujejo mlade matice v okolju,
- ker te gene širijo tudi matice, ki se razvijejo iz jajčec iz te družine.

Kljub temu da o osnovni odbiri govorimo že nekaj let, pa se med nekaterimi čebelarji še vedno pojavlja dvom o smiselnosti izvajanja ukrepa, najpogosteje takrat, kadar bi morali uničiti staro matico. Do določene stopnje to sicer razumem, kljub vsemu pa ta dvom nakazuje, da (vsi) čebelarji kranjske sivke še vedno ne cenijo dovolj. Zato v nadaljevanju podajam nekatera dejstva, na katera bi morali čebelarji pomisliti, kadar podvomijo o koristnosti zamenjave matic.

Čebelarimo na izvornem območju kranjske sivke

Leta 1857 je čebelar in trgovec s čebelami, baron Emil Rothschild iz Podsmreke pri Višnji Gori poslal prve čebelje družine iz dežele Kranjske v nemško mesto Dortmund. Izkušnje tamkajšnjih čebelarjev so bile spodbudne, zato se je trgovina s čebelami v dveh desetletjih zelo razmahnila in dosegla vrhunec na prelomu devetnajstega v dvajseto stoletje. V številnih časopisih so bili objavljeni prispevki, ki so opisovali in hvalili dobre lastnosti čebel s Kranjskega. Dober glas o čebeli se je zelo razširil, to pa je povzročilo, da je dr. August Pollmann leta 1879 v svoji knjigi podrobno opisal kranjsko čebelo ter jo znanstveno poimenoval *Apis mellifera carnica*.

Trgovina s čebelami je cvetela sedem desetletij in je odločilno prispevala k temu, da je kranjska čebela druga najbolj razširjena čebelja podvrsta na svetu. Čeprav je trgovina s čebeljimi družinami danes manj obsežna kot takrat, pa vlogo širjenja kranjske čebele zunaj naših meja uspešno izvajajo vzrejevalci čebeljih matic, saj jih ti vsako leto izvozijo več kot 10.000. Iz tega je razvidno, da je kranjska čebela še vedno zelo zanimiva za tuje čebelarje, to pa potrjuje tudi povpraševanje po njej, saj je iz leta v leto večje. Poleg tega se v zadnjem obdobju odpirajo tudi novi trgi, na katerih povprašujejo po maticah. Na podlagi tega se moramo zavedati, da je kranjska čebela v tujini zelo cenjena in da je pomembno izvozno blago, ki bo v prihodnje verjetno še bolj iskano.

Kranjska sivka se je v tisočletjih najbolj prilagodila našim podnebnim in pašnim razmeram

Kranjska sivka se je v tisočletjih najbolj prilagodila našim podnebnim in pašnim razmeram

Zdaj znane podvrste čebel so se začele oblikovati po zadnji ledeni dobi, pred približno 50.000 leti, dokončno pa so se izoblikovale pred 8000 leti. Evropske vrste čebel so se razširile z juga, kjer so preživele obdobje ledene dobe. Z Balkanskega polotoka se je proti severu razširila kranjska čebela

Delavka na deviškem satju

* dr., strokovni vodja PRO ČZS

(*Apis mellifera carnica*), z Apeninskega polotoka italijanska čebela (*Apis mellifera ligustica*), s Pirenejskega polotoka pa severna temna čebela (*Apis mellifera mellifera*).

V dolgotrajni zgodovini svojega obstoja se je kranjska čebela dobro prilagodila na to območje. Svoj delež k njenim zdajšnjim lastnostim so v preteklosti dodali tudi naši čebelarji, saj so s tehnologijo in načinom čebelarjenja izvajali selekcijo, katere posledici sta njena velika mirnost in velika rojivost, vendar lahko drugo lastnost čebelar s pravilno izbiro tehnologije uspešno nadzoruje. Za kranjsko sivko je značilno, da prezimi v majhnih družinah in da se spomladi hitro razvije, zaradi česar dobro izrabljuje spomladanske paše, ki so najobilnejše. Ker je več kot 60 odstotkov ozemlja Slovenije pokritega z gozdovi, dobro izrablja tudi gozdne paše.

Kranjska sivka ima številne cenjene etološke lastnosti, po katerih je znana in cenjena po vsem svetu

Med vsemi čebeljimi vrstami je kranjska čebela najbolj mirna. Zaradi te lastnosti jo cenijo po vsem svetu, še posebej manjši čebelarji in čebelarji, ki čebelarijo v bližini urbanih naselij. Čebelarji pri kranjski čebeli cenimo tudi:

- dobro prezimovanje,
- majhno zimsko porabo hrane,
- delavnost in dolgoživost,
- dobro orientacijo, ki je posledica čebelarjenja v čebelnjakih, vpliva pa tudi na manjši pojav ropanja v primerjavi z italijansko čebelo,
- da malo propolizira, saj to poenostavlja čebelarjevo opravila v panjih,
- da gradi veliko satja.

K ohranjanju kranjske sivke smo se zavezali v Zakonu o živinoreji in v predpristopnih pogajanjih za včlanitev v EU

Kranjska čebela je v Sloveniji zaščitena na podlagi Zakona o živinoreji (Ur. l. RS, št. 18/02). Ta zakon kranjsko čebelo v 68. členu opredeljuje kot avtohtono pasmo, v 70. členu pa določa njeno posebno varstvo. S tem sta Sloveniji priznani pravica in dolžnost za skrb za avtohtono populacijo kranjske čebele *Apis mellifera carnica*. To je država dosegla na podlagi zgodovinskih okoliščin, še zlasti izjemne razvitosti čebelarstva v 18. stoletju, ko se je zaradi zanesljive poznopoletne in jesenske ajdove paše

Primerno osvetljen poln sat čebel, pripravljen za pregled čistosti

razvilo v pomembno gospodarsko panogo, poleg tega pa je prispevalo tudi k dobremu poznavanju življenja čebel.

Sklep

V prispevku so zbrana nekatera pomembnejša dejstva, povezana z ohranjanjem kranjske čebele pri nas. Ob tem velja poudariti, da začinjajo nekatere države v novejšem času z drugega zornega kota gledati na lokalne genske vire kot pred časom (Nemčija, Danska), zato bodo naši vzrejevalci čez nekaj časa matice verjetno lahko izvažali samo v tiste države, v katerih je kranjska čebela že naseljena, ter v države oz. na celine, na katerih prvotno ni bilo lokalnih čebeljih podvrst.

Na podlagi zapisanega lahko ugotovimo, da je kranjska čebela kot genski vir za nas pomembno bogastvo, ki ga moramo ohraniti. Čebelarji bi morali pri njej ceniti tiste lastnosti, ki jih je pridobila v svoji dolgotrajni zgodovini in ki jih lahko izrabijo v svojo korist. Verjeti je treba, da je za čebelarjenje na našem območju najprimernejša kranjska sivka, čeprav nimamo praktičnih izkušenj z drugimi podvrstami čebel. Zavedati se namreč moramo, da čebelarji, ki želijo praktično potrditev superiornosti kranjske čebele in v svojih čebelarstvih dopuščajo navzočnost križancev ali celo kupijo matice, ki po poreklu niso kranjske sivke, z genskem onesnaženjem ne povzročajo nepopravljive škode samo svojemu čebelarstvu, ampak tudi čebelarjem v svoji okolici.

Odločimo se, da bomo v prihodnje dejavneje varovali kranjsko čebelo, in sicer tako, da ne bomo omahovali pred potrebno zamenjavo matic v svojem čebelarstvu in da bomo s pomembnostjo ohranitve kranjske čebele seznanjali tudi druge čebelarje. ■

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
 ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Sezonsko spreminjanje navzočnosti virusov ABPV, BQCV, CBPV in DWV pri zalegi, panjskih in pašnih čebelah

Urška Jamnikar Ciglencečki*, urska.jamnikar@vf.uni-lj.si, in Ivan Toplak**, ivan.toplak@vf.uni-lj.si

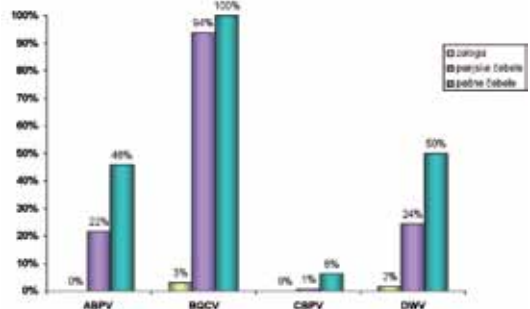
Med najpogosteje navzočimi in opisanimi virusi pri čebelah so virus akutne paralize (ABPV), virus črnih matičnikov (BQCV), virus kronične paralize (CBPV) in virus deformiranih kril (DWV). Virus BQCV so prvič izolirali iz ličink matic, ki so jih našli razpadajoče v počrnelih celicah, v katerih so jih gojili. Čebele delavke so pogosto okužene z virusom BQCV in kljub temu ostajajo klinično zdrave, vendar virus lahko prenašajo na zalego. Največje izgube zaradi okužbe z BQCV so pri vzreji matic, v naravi pa je odmrtnost delavske zalege redkokdaj posledica okužbe z virusom BQCV. Kronična paraliza čebel, ki jo povzroča virus CBPV, je lahko izražena na dva načina. Za prvo obliko paralize so značilni simptomi, kot sta značilno tresenje s krili in telesom ter to, da čebele ne morejo več leteti, temveč se plazijo po tleh. Simptomi bolezni so podobni znakom zastrupitve čebel. Pri drugi obliki bolezni pa okuženim čebelam lahko odpadejo vse dlačice, postajajo črne barve, imajo napihnen zadek, na svetlobi se svetijo in imajo masten videz. Njihovo brezdačnost je mogoče razložiti s tem, da zdrave čebele v družini napadajo in grizejo obolele. Po razvoju kliničnih znakov bolezni čebele najpogosteje umrejo v nekaj dneh, večina jih umre poleti, in to tudi po več tisoč hkrati, to pa velikokrat povzroči odmrtnost večjega števila družin v čebelnjaku. Virus DWV je eden izmed najpogosteje ugotovljenih virusov pri čebelah. Imenovan je po značilnem simptomu okužbe, to je po različnih stopnjah deformiranih kril pri mladih čebelah. Virus lahko dokažemo pri oboleli zalegi, čebeljih mrtvicah in pri mladich z deformiranimi krili, klinična slika obolenja pa je pogosto povezana z navzočnostjo varoj. Značilni simptomi pri okužbi z DWV so poleg deformiranih kril še povečan zadek, paraliza ter skrajšana življenjska doba delavk in trotov. Virus ABPV smo na kratko predstavili že v prispevku »Genetska raznolikost virusov akutne paralize čebel (ABPV) na območju Slovenije«, objavljenem v prejšnji številki Slovenskega čebelarja.

Zaradi visoke stopnje organizacije dela v čebelji družini, socialnih stikov med čebelami ter velike gostote čebel v panju je okužena čebelja družina velika

nevarnost za širjenje virusov v sosednje panje oziroma v okolico. Med posameznimi čebelami in čebeljimi družinami se virusi prenašajo na dva načina: horizontalno in vertikalno. O horizontalnem prenosu govorimo, kadar se virusi prenašajo med čebelami iste generacije, in to bodisi neposredno s kontaktom bodisi posredno prek okuženega nosilca – vektorja (varoje) oz. prek hrane, okužene z virusi, vertikalno pa se virusi prenašajo z matice na njene potomce. Z obema načinoma prenosa se virusi uspešno ohranjajo v populaciji čebel.

Na podlagi znanih načinov prenosa virusov med čebelami smo predvidevali, da so pašne čebele z virusi okužene v veliko večjem odstotku kot panjske čebele in zalega. Pašne čebele so namreč v neposrednem stiku z okoljem zunaj čebelnjaka in imajo stike s pašnimi čebelami iz drugih čebelnjakov. Tako je možnost virusne okužbe pri pašnih čebelah veliko večja kot pri panjskih čebelah, ki nimajo neposrednega stika z okoljem, saj je njihov stik z okoljem prek pašnih čebel, ki v panj prinašajo hrano in vodo, le posreden.

Rezultati sezonskega spremljanja navzočnosti virusov pri zalegi, panjskih in pašnih čebelah so pomembni, saj na ta način dobimo podatke o virusnih okužbah čebeljih družin. Pri vsaki diagnostiki je treba vzorčenje načrtovati, da bi laboratorijski rezultati čim bolj verodostojno prikazali dejansko stanje virusne okužbe v čebelji družini. Zato smo v okviru raziskav za doktorsko nalogo Urške Jamnikar Ciglencečki vso sezono vsak mesec (od aprila do septembra 2010,

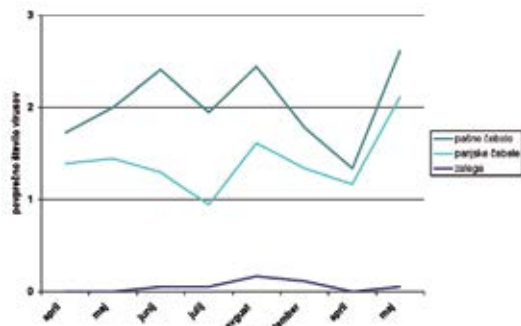
Slika 1: Odstotek navzočnosti virusov ABPV, BQCV, CBPV in DWV v vzorcih zalege, panjskih in pašnih čebel

* dr., univ. dipl. biokem., Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut

** dr., dr. vet. med., Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut

aprila in maja 2011) v treh panjih posameznega čebelnjaka pri šestih izbranih lastnikih vzorčili zalego, panjske in pašne čebele. Pred vzorčenjem smo klinično pregledali stanje čebeljih družin. Zalego smo vzorčili v stanju bube, tik preden so čebele pregrizle pokrovček satne celice. Med panjskimi čebelami smo vzorčili svetlo sive mladice, katerih krila so bila še poklopljena. Pašne čebele smo vzorčili na bradi panja ob njihovem vračanju s paše. V okviru raziskave smo skupaj zbrali 419 vzorcev (131 vzorcev zalege, 144 vzorcev panjskih čebel, 144 vzorcev pašnih čebel). V nekaterih mesecih zalege nismo vzorčili v vseh čebeljih družinah, ker je pač ni bilo ali je bila še premlada.

Od 131 zbranih vzorcev zalege smo v štirih vzorcih dokazali prisotnost virusa BQCV (3 %), v dveh pa virusa DWV (2 %). V nobenem od 131 vzorcev zalege nismo dokazali prisotnosti virusov ABPV in CBPV. Naši rezultati potrjujejo tudi predhodne ugotovitve, da je vertikalni prenos virusov pogostejši pri okužbah z virusoma BQCV in DWV in redkejši pri okužbah z virusoma ABPV in CBPV. Pri panjskih čebelah smo prisotnost virusa CBPV dokazali v enem vzorcu od 144 oz. v manj kot odstotku vzorcev. Prisotnost virusa ABPV smo dokazali v 31 od 144 vzorcev (22 %), virusa DWV v 35 od 144 vzorcev (24 %) in virusa BQCV v 135 od 144 vzorcev panjskih čebel (94 %). Pri pašnih čebelah smo prisotnost virusa BQCV dokazali v vseh 144 vzorcih (100 %). Prisotnost virusa DWV smo dokazali v 72 od 144 vzorcev (50 %), virusa ABPV v 66 od 144 vzorcev (46 %) in virusa CBPV v devetih od 144 vzorcev pašnih čebel (6 %) – (Slika 1). Tako ugotavljamo, da so odstotki prisotnosti vseh virusov najmanjši pri zalegi in največji pri pašnih čebelah. Iz teh rezultatov lahko sklepamo, da je večina prenosov virusov v čebelji družini posledica horizontalnega načina prenosa.

Slika 2: Povprečno število preiskovanih virusov v vzorcih zalege, pašnih in panjskih čebel (april 2010–maj 2011)

Po določitvi navzočnosti virusov ABPV, BQCV, CBPV in DWV v vzorcih zalege, pašnih in panjskih čebel v posameznem mesecu smo rezultate med seboj primerjali, in sicer tako, da smo izračunali povprečno število ugotovljenih virusov v posameznem vzorcu. Na podlagi rezultatov prisotnosti štirih virusov v vzorcih zalege, panjskih in pašnih čebelah smo opazili značilne razlike med posameznimi tipi vzorcev. V vzorcih zalege smo povprečno ugotovili 0,06 preiskovanih virusov, v vzorcih panjskih čebel 1,41 preiskovanih virusov in v vzorcih pašnih čebel 2,03 preiskovanih virusov (Slika 2). Na podlagi diagrama (Slika 2) ugotavljamo, da se prisotnost virusov v sezoni sicer nekoliko spreminja, vendar ni večjih odstopanj od povprečne vrednosti števila virusov, prisotnih v določeni vrsti vzorca. To pomeni, da je vzorčenje čebel za laboratorijsko virusno diagnostiko vso sezono enako zanesljivo in da rezultati med seboj ne odstopajo. Pri vseh štirih virusih pa je za laboratorijsko preiskavo najprimernejši vzorec pašnih čebel. ■

Novice iz sveta

Kanada

Zvezno državo Alberto in še posebej njeno glavno mesto Calgary so proti koncu letošnjega junija prizadela obsežne poplave, ki so jih že poimenovali »poplave stoletja«. Oblasti so morale preseliti več kot 100.000 prebivalcev. Živalski vrt na otoku poplavne reke Elbow je bil popolnoma razdejan, na svoj račun so prišli samo povodni konji, saj so lahko prosto plavali po reki. V okolici mesta je voda odnesla na stotine čebeljih panjev, ker jih lastniki niso mogli pravočasno rešiti. Vodna ujma je prizadela tudi farmacevtsko tovarno Medivet Pharmaceuticals, znano po proizvodnji antibiotika Fumagilin B, ki ga ameriški čebelarji še vedno v velikih količinah dodajajo čebelji hrani kot

zdravilo proti nosemi, v Evropi pa je njegova uporaba v čebelarstvu že vrsto let prepovedana.

V Calgaryju živi znani ameriško-kanadski poklicni čebelar, znanstvenik in pisatelj Ron Mikscha, katerega rod izvira iz Bele krajine. Rodil se je leta 1954 revnim kmečkim staršem v Pensilvaniji. V družini je bilo deset otrok. Ko je dopolnil 21 let, se je preselil v Kanado in začel v samotnih prerijah, daleč od velikih mest čebelariti. V zimskih mesecih je na topli Floridi vzrejal matice, poleti pa je svoje panje vozil na pašo v Kanado. O teh dogodivščinah je napisal knjigo z naslovom »Slabo čebelarjenje« (Bad Beekeeping). V njej je razkril tudi svojo svobodomiselnost filozofijo, ki je številne razjezila, številne pa tudi navdušila, na primer neko norveško težkometalno skupino. Ta si je celo nadela

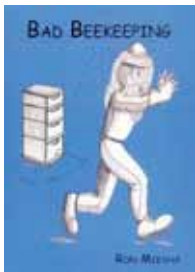

Foto: Internet

Knjiga Rona Miksche

ime »Mikscha«. Po desetih letih dela s čebelami se je vpisal na univerzo v Saskatchewanu, študij pa je z zelo visokimi ocenami končal z diplomsko nalogo »Podnebni vplivi na vibracije v zemeljski skorji«. Leta 2005 je s svojim bratom Donom in še nekaterimi člani svoje družine v bližini mesta Milo ustanovil čebelarsko farmo Summit Gardens Honey Farms Ltd, ki je postala največja pridelovalka medu v satju v Kanadi. Ron Mikscha zdaj že dvajset let živi v Calgaryju. Leta 2004, ko je obiskal sorodnike v Sloveniji, je na sedežu ČZS na Brdu videl mojo knjigo Živeti s čebelami. Po vrnitvi v Kanado mi je pisal, da mu je knjiga všeč in da bi jo rad imel, v zameno pa mi podari svojo. Zamenjavo sva izvedla v Dublinu na Irskem, kjer sva se med svetovnim čebelarskim kongresom Apimondie srečala tudi osebno.

Franc Šivic

Viri: Mikscha, R. (2013): Bees and the Flood of the Century in Alberta. American Bee Journal, št. 9/2013, str. 939. Ustna informacija.

Evropska unija

Odbor Evropskega parlamenta za okolje, javno zdravje in varnost hrane je 28. novembra 2013 glasoval o predlogu spremembe direktive o medu. Predlog Evropske komisije je bil, da gensko spremenjenega cvetnega prahu (GSO) ne bi posebej označevali, vendar so evropski poslanci (s 45 glasovi proti in 17 za) ta predlog zavrnili.

Pobudo za jasno označevanje vsebnosti GSO je vložil evropski poslanec in čebelar Lojze Peterle (ELS/NSI), ki je bil v imenu največje poslanske sku-

pine v Evropskem parlamentu odgovoren za direktivo o medu »Evropski poslanci smo s to odločitvijo v ospredje postavili evropske čebelarje in porabnike. Ti bodo tako vedeli, ali med vsebuje gensko spremenjeni cvetni prah ali ne. Čebelarjem pa bodo na podlagi direktive omogočene boljše razmere za pridelavo visoko kakovostnega medu, ki ne bo vseboval GSO,« je zavrnitev predloga komentiral Peterle.

Odločitev odbora bo na plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta prihodnji mesec, tako upamo, potrdila večina vseh evropskih poslancev. **MB**

Vir: Lojze Peterle: Za evropske čebelarje in potrošnike ter med brez GSO. Sporočilo za javnost poslanske skupine Evropske ljudske stranke (krščanskih demokratov) v Evropskem parlamentu, 28. 11. 2013.

Izdelovalci čebelarske opreme in tudi številni slovenski čebelarji se radi udeležujejo nekaterih odmevnejših čebelarskih prireditvev v tujini, predvsem v bližnjih evropskih državah. Zato sem zbral nekaj podatkov o tovrstnih prireditvah v letu 2014:

11. do 12. januar 2014: Dnevi poklicnih in pridelovalnih čebelarjev v Soltauu (Nemčija). Več na www.berufsimker.de.

8. do 9. februar 2014: 23. APISTICUS v Münstru (Westfalija). Več na www.apis-ev.de.

22. do 23. februar 2014: Dnevi avstrijskih poklicnih čebelarjev v Gradcu (Reiffeisenhof). Več na www.erwerbssimker.at.

7. do 9. marec 2014: Apimell 2014 v Piacenci (Italija). Več na www.apimell.it.

28. marec do 1. april 2014: XII. nemški apiterapevtski kongres z razstavo in delavnicami, Passau, hotel IBB. Več na www.apitherapie.de. **Franc Šivic**

Viri: Koch, K. R. (2013): Internationale Veranstaltungen 2014. Imkerei Technik Magazin, št. 3/2013, str. 32.

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel.& faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

Wachse der Austria Bio Garantie kontrollierter Bienenhonig

Jure Justinek*, jure.justinek@czs.si

Ocena pašne sezone 2013

Leto 2013 sta zaznamovala dolgotrajna zima, ki se je končala šele v začetku aprila, in nato dobro medenje hoje tako rekoč v vseh hojevih sestojih po državi. Slab začetek – dober konec, bi lahko rekli.

V začetku leta smo čebelarji komaj čakali konec zime in hladnega vremena, vendar se je to zgodilo šele aprila. Potem je nastopila izjemno hitra in burna pomlad. Vse v naravi je nenadoma oživel in zacvetelo, čebele pa so bile po večini še prešibke, da bi lahko kar najbolje izrabile vse to obilje. V obdobju cvetenja travnikov in sadnega drevja so številni ljudje čebelarje spraševali, kje so čebele. V vsem tistem izobilju so se pravzaprav izgubile na cvetju, pa tudi dosti manj jih je bilo, ker še niso bile dovolj razvite, a je bila oprášitev kljub vsemu uspešna.

Zamujala je paša oljne ogrščice, saj je ta rastlina na območju Pomurja in v južnem delu države zacvetela šele konec aprila, po navadi pa se to zgodi približno teden dni prej. Paša je bila bolj razvojna kot gospodarsko pomembna, kajti čebele številčno še niso bile dovolj razvite, da bi lahko nabrale kar največ medičine. Točenje ogrščice je bilo podpovprečno, v slabše razvitih družinah pa se medišč niti ni izplačalo prazniti.

Robinija, ki jo pogosto napačno poimenujemo akacija, v Sloveniji uspeva na toplih legah; tako je je največ na Primorskem, v Beli krajini, na skrajnem jugu države s Halozami in v Prekmurju. Najprej zacveti na Primorskem, navadno okoli 1. maja. Lani je bilo cvetenje akacije povsod zelo obilno, cvetja je bilo toliko, da so se veje zaradi teže povešale, medenja pa ni bilo tako izdatno. Zlasti na Primorskem, kjer je akacija zacvetela okoli 6. maja, je vseskozi pihal bodisi suh jugozahodni veter, ki je sušil in dobesedno »kuril«
cvetove, bodisi severnik, zaradi katerega so bile noči prehladne, zato medenje akacije na tem območju ocenjujemo kot slabše oz. povprečno. Zaradi dolgotrajne zime tudi čebele še niso dosegle vrhunca svojega razvoja. Drugače pa je bilo v Prekmurju in drugih delih države, kjer so akacijevi sestoji. Tudi tam je akacija zacvetela nekoliko pozneje, okoli 13.–15. maja. Ker je na teh območjih marsikje pred tem cvetela oljna ogrščica, so se čebele toliko okrepile, da so lahko bolje izrabile akacijevu pašo, pa tudi vreme je bilo ugodno. Točenje je bilo dobro, saj so bila medišča po večini polna.

* vodja Opazovalno-napovedovalne službe medenja

Foto: Franc Šivic

Obilno cvetoče veje akacije

Po akacijevi paši po navadi sledi medenje v gozdu, zlasti na smreki in javorju. Najpomembnejši povzročitelj medenja na smreki je mali smrekov kapar, vendar se ta, podobno kot leta 2012, tudi lani ni razvil do te mere, da bi čebelam omogočal pašo. Vreme pa je očitno godilo ušem, ki so se v velikem številu pojavile na smreki, javorju in drugih rastlinah ter do lipove in kostanjeve paše čebelam omogočale solidno pašo. Pozneje so se uši razvile tudi na drugih rastlinskih vrstah in izločale mano, ta mana pa se je strjevala že v satju. To se je dogajalo na Štajerskem, Dolenjskem, v Beli krajini ter ponekod na Gorenjskem.

Okoli 20. junija se je v večjem delu države začela paša na lipi in kostanju, na Primorskem pa že nekoliko prej. Lipovo in kostanjevo pašo ocenjujemo kot povprečno, tudi vreme je bilo v obdobju cvetenja dokaj ugodno. Izjema je le območje Gorenjske, kjer je bilo v tem obdobju razmeroma hladno, tako da je lipa slabo medila. Žal pa smo lani opazili, da se je kostanjeva šiškarica iz Primorske že razširila v celinski del države, saj smo jo opazili povsod, razen v Halozah in na Goričkem, kjer pa jo, žal, že lahko pričakujemo v tem letu. Kolikšna je škoda in kaj to pomeni za medenje kostanja, še ni dobro znano, vsekakor pa ne obeta dobrega.

Nenavadno hitro se je lani pojavila paša na hoji, najprej že 10. junija na Krimu, pozneje pa se je razširila tako rekoč v vse večje hojeve sestoj po državi. Medenje hoje smo sicer pričakovali in napovedali, saj so bili obeti za to dobri. Hoja je medila še prvi

Množičen razvoj zelene hojveve uši je lani povzročil obilno medenje hoje.

teden avgusta, torej približno 60 dni. Zanesljivo lahko trdimo, da je bila ta naravna danost, ki se ne pojavlja vsako leto, preslabo izrabljena. Na podlagi poslanih poročil o izvajanju pašnih redov so čebelarji na hojevo pašo pripeljali 7470 čebeljih družin ali 188 prevoznih enot. Ob tako obilnem medenju bi se tudi čebelarju, ki čebelarji na stalnem mestu, splačalo čebele prepeljati v gozd. V dnevih z ugodnim vremenom so bili donosi tudi več kot 5 kg na panj. Kjer koli smo otresli kakšno vejo jelke, so se z nje usule zelene hojveve ušice vseh starosti.

Pri tako velikih donosih in dolgotrajnem medenju moramo premisliti tudi o prostornini panja in številu čebel v družini. V obdobju dobrega medenja morajo imeti čebele na voljo dovolj praznega satja za odlaganje medicinine oz. mane, matica pa dovolj prostora za nemoteno zaleganje. Dogajalo pa se je, da so čebele na nekaterih območjih zelo hitro napolnile medišča, zato so med nanosile tudi v plodišča in s tem blokirale matico. Če se nam je zgodilo to, smo zaradi premajhnega prostora v panju izgubili del medu, poleg tega pa je bila matica omejena, zato je bilo manj tudi zalege in posledično manj čebel. Čebelarji, ki čebelarijo v panjih, katerih prostornino lahko poljubno povečujejo, teh težav niso imeli, njihova bera pa je bila na koncu občutno večja. Količina pridelanega medu ni vedno odvisna od števila čebeljih družin, temveč največkrat od primerno velikega panja in zadostnega števila pašnih čebel.

Na splošno lahko rečemo, da je bilo medenje v sezoni 2013 dobro, koliko ga je kdo izrabil, pa je drugo vprašanje. Čez zimo imamo čas, da zadeve analiziramo ter sprejmemo odločitve in ukrepe za prihodnjo sezono. Staro leto se je končalo in začenja se novo. Naj bo srečno, zdravo in medeno! ■

S KNJIŽNE POLICE

Richard Jones: Ljudska umetnost na slovenskih panjskih končnicah

International Bee Research Association, Treforest 2013, 84 strani ISBN 9780860982760

Sredi lanskega novembra je v Veliki Britaniji izšla lična nova knjiga o panjskih

končnicah z naslovom »Ljudska umetnost na slovenskih panjskih končnicah« (The Folk Art of Slovenian Hive Fronts) izpod peresa g. Richarda Jonesa, urednika znane revije BEE WORLD in nekdanjega direktorja Mednarodnega združenja za raziskave čebel s kratico IBRA. Delo obsega 84 strani, v njej pa je predstavljenih 50 najbolj tipičnih panjskih končnic, ki so vsebinsko razdeljene po temah od Stare do Nove zaveze, folklore, vsakdanjega kmečkega življenja, zgodovinskih dogodkov ter različnih smešnih in satiričnih prizorov. Fotografije so reprodukcije kopij panjskih končnic, ki jih je pred leti v radovljiškem čebelarskem muzeju kupila zdaj že pokojna dr. Eva Crane, znana raziskovalka svetovne čebelarske zgodovine. Prvi del knjige

je posvečen slovenskemu čebelarstvu v preteklosti in sedanjosti, še zlasti vprašanjema, kako in zakaj so nastale panjske končnice, ki so tipične samo za tisti košček sveta, ki ga dandanes imenujemo Slovenija. V tem delu so tudi fotografije starih in sodobnih slovenskih čebelnjakov s poslikanimi panji. V drugem delu je na vsaki strani fotografija posamezne končnice in pod njo razlaga njene vsebine.

Izid te lepe publikacije je finančno podprla fundacija dr. Eve Crane (The Eva Crane Trust), katere upravljanje je zaupano g. Jonesu. Prepričan sem, da bo knjiga pomembno prispevala k še boljšemu poznavanju slovenskega čebelarstva v angleško govorečih delih sveta in k še večji prepoznavnosti naše domovine v svetu.

Kot soavtor sem v darilo prejel tri izvode, eden izmed teh pa je že na policah Čebelarske knjižnice Janeza Goličnika na Brdu pri Lukovici in tako na vpogled vsem, ki jih knjiga zanima. ■ **Franc Šivic**

Knjigo lahko kupite s 25 % popustom v spletni trgovini IBRA. Cena: 13,16 GBP. Popust uveljavite z vnosom kode: »SLOVENIA14« ob koncu spletnega nakupa.

Čebelarjeva opravila v januarju

Andreja Smrdelj – Bošamarin, andreja.smrdelj@guest.arnes.si

Na začetku mojega pisanja naj bralcem in bralkam voščim srečno v vsem letu 2014! Počaščena sem, da so mi v uredništvu Slovenskega čebelarja zaupali tako pomembno nalogo, kot je pisanje mesečnih čebelarjevih opravil. Naj še pohvalim mojega predhodnika g. Franca Podrižnika, ki se je v prejšnjem letu resnično potrudil pri pisanju člankov. V svojih člankih bom pozornost namenila opravilom, ki jih moramo postoriti obalni čebelarji, pa tudi tisti, ki živite v hladnejših krajih. Članki so namenjeni čebelarjem začetnikom, krožkarjem in tudi tistim, ki boste morda kdaj popravili moje trditve.

Sicer pa naj se vam najprej predstavim. Živim v Bošamarinu pri Koprju, moje korenine pa izhajajo iz Nadanjega sela pri Pivki, od koder so doma moji starši. Po očetovi strani sem peta generacija čebelarjev. Moj prapraded Adamov Miha Smrdelj, rojen leta 1830, je čebelaril v kranjičih. Njegov sin in moj praded, mizar Tišlarjev Anton, rojen leta 1858, je pred več kot stotimi leti izdeloval okna za hišo poslovneža in naprednega čebelarja Antona Žnideršiča. Pri njem je takrat kupil prvi AŽ-panj, in to še prej, preden je Žnideršič v glasilu Slovenski čebelar razkril načrt zanj. Po tem modelu je moj praded s sinom Mihom, ki je leta 1913 odšel v Ameriko – in se nikoli vrnil, pozimi leta 1911/1912 izdelal 36 takih panjev, ki vam jih bom predstavila v eni od prihodnjih števil. Od teh sem podedovala 12 originalnih panjev, v katerih po očetovi smrti čebelarim še zdaj. Čeprav sem očetu po vsakem posegu govorila, da jih bom nekoč zažgala, saj je delo z njimi težavnejše ..., pa sem po njegovi smrti začela razmišljati tako kot on.

Otroci pri opazovanju čebel v stoletnih panjih

S temi panji ravnam tako, kot je ravnal on – nežno in počasi ter z užitek. Vsakič, kadar jih odprem, se spomnim na prednike in si mislim, kakšna opravila so delali oni. Na nekaterih se še vedno zapisi, napisani s starinsko pisavo, npr. »roj 1916«.

Sto let stari panji med obnovo

Že od malih nog sem rada žvečila satovje in pomagala odpirati pokrovce, čebel pa sem se bala. Ob čebeljem pikju, žal, na mestu pika nastane zelo velika oteklina, tako da brez klobuka ne kukam v panje. Moj obraz je nepoznaven vsaj tri dni po pikju, a sem kljub temu strastna čebelarka. Moj mentor je bil oče, prebrala sem veliko literature in ugotovila, da na tem področju nikoli ne prideš do konca. Vedno izveš kaj novega in prav to je tisti čar, da se nikoli ne naveličaš. Kmalu sem za čebelarjenje navdušila še moža. Rada poslušam nasvete »starih sabelj« in še vedno po logiki preizkušam novosti.

Imam ekološko čebelarstvo, za katerega sem pridobila certifikat. Vem, da se ob to obrege marsikateri starejši ali veliki čebelar, ki se preživlja s čebelami, češ da je to larifari. Izguba družin je sicer večja, vendar za zdaj čebelarjenje ni edini vir mojih prihodkov, tako da si to lahko privoščim. Veliko, morda celo preveč, sem prebrala o delovanju strupov, ki jih čebelarji vnašamo v panje, na človeka, zato sem se ob majhni hčerki odločila za naravnejšo pot. Tako vem, kaj ji dam v usta. Poleg tega sem članica apiterapevtske sekcije, ki je na mojo žalost najdejavnejša na Štajerskem. Večjo dejavnost te sekcije si želim tudi na Obali.

Sama čebelarim v dvo- in trietažnih AŽ-panjih, ker so po mojem mnenju za ženske najprimernejši. Imam tudi dve manjši prevoznici s skupaj 15 panji. Mož pa raje čebelari v nakladnih panjih, in sicer v GJ- in LR-panjih. Čebele naju združujejo, saj ne mine dan, da se ne bi pogovarjala o njih. Skupaj imava približno 30 družin. Poleg služb in dela na zemlji je še to preveč.

Diplomirala sem na fakulteti za strojništvo. Sem tudi mentorica čebelarskega krožka in učiteljica na osnovni šoli v Dekanih. Pred tremi leti nam je uspelo postaviti šolski čebeljak, v katerem smo jeseni zamislili štiri čebelje družine. Naši učenci že dve leti za malico uživajo šolski med in ga prav radi pohvalijo.

Da dela ne zmanjka, sem tudi prva predsednica Čebelarke zveze Antona Žnideršiča za Primorsko in Notranjsko. V to zvezo so včlanjena štiri čebelarska društva: iz Pivke, Ilirske Bistrice, Postojne in z Obale.

Opravila v januarju

Januarja v čebelnjaku nimamo veliko dela. Na Obali s težavo ujamemo čas, ko matica ne zalega, zato je razmnoževanje varoj toliko hitrejše. Kdor je decembra zamudil zdravljenje čebel z oksalno kislino, mora januarja pohiteti. V zimskem obdobju varoje zatiram s sublimacijo oksalne kisline. Pri tem opravlilu je zelo pomembna uporaba zaščitne maske SR200 s filtrom 294 AB2 ali pa vojaške maske za bojne pline, saj je vdihavanje te kisline za čebelarja nevarno. Kot sem prebrala v prejšnji številki Slovenskega čebelarja, je prav zdaj odprt javni natečaj za najboljšo tehnološko rešitev sublimiranja oksalne kisline. Se že veselim, da bomo končno dobili na tržišče dober slovenski izdelek, ki ga resnično potrebujemo.

Čebelarji, pri katerih je narava odeta v romantično belo odejo, naj pazijo, da bodo imele čebele dovolj zraka, torej, da sneg ne bo zaprl žrel. Čebelarji na Obali pa naj pustijo žrela odprta, da bodo čebele lažje čistile mrtvice. Ob zatiranju varoj z oksalno kislino vedno odmrje tudi nekaj čebel. Če čebele mrtvic ne morejo odnašati iz panja, se žrela lahko zamaši in ustavi se pretok zraka. Zelo primerno je, če v zimskih mesecih pred panje nasujemo seno ali žagovino, saj se bodo čebele, ki bodo morebiti izletele iz panja, na njej lahko odpočile, v snegu pa bi zmrznile. Kadar gremo k čebelnjaku, očistimo morebitne mrtvice, ki so vaba za ptice. Nastavimo mišelovke, predvsem na Obali pa ne smemo pozabiti na vodo. Čebele jo namreč krvavo potrebujejo za topljenje kristaliziranega, predvsem bršljanovega medu. Napajalnik postavimo v zavetno sončno lego v bližini čebelnjaka, potem pa večkrat pregledamo, ali ni voda v njem morda zamrznila. Če

Mazilo za ustnice iz čebeljega voska, propolisa in medu

bo napajalnik pod streho, ob prvih izletnih dneh čebelji iztrebki ne bodo padali v vodo.

V zimskih mesecih na Obali cveti plevel, imenovani kurja čreva, na katerem čebele nabirajo cvetni prah. Januarja najprej zacvetita cipresa in pušpan, pozneje pa še zvončki. Matica že lepo zalega, zato je to čas, v katerem najbolj zapažimo čebele. Ker se ob zalegi nabere veliko vlage, čebele zapažimo z več sloji časopisnega papirja. Sama si iz kartona pripravim pravokotnik v velikosti zadnje odprtine, nanj pripnem ročaj iz vrvi, potem pa tisto stran, ki bo v notranjosti panja, ovijem z nekaj sloji časopisnega papirja. Ko se papir navlaži, ga zamenjam, karton pa ohranim. Če bi zapažili s peno, bi vlaga ostajala v panju, to pa čebelam ne ustreza.

Ta mesec sicer ne pozabimo na izobraževanja, čiščenje satnikov, kuhanje voska, razkuževanje orodja ... Pozornost seveda še vedno namenjamo tudi prodaji naših pridelkov in izdelkov. Če stalnih strank še nismo obdarovali, jim ob prvem vnovičnem obisku namenimo kako malenkost, predvsem takšno, ki je ne smemo prodajati. Iz naših pridelkov izdelajmo mazila ali kreme, čokoladni med, medeni liker ali kaj podobnega.

Novoletno darilo

Moje novoletno darilo za vas pa naj bo recept za izdelavo mazila za ustnice.

Na vodni pari segrejemo 50 g čebeljega voska, ki smo ga dali v 150 g domačega oljčnega olja. Ko se vosek stali, dodamo čajno žličko medu in 30 ml propolisove tinkture, ki jo prej malce pokuhamo, da izhlapi večina alkohola. Zmes takoj odstavimo z ognja in hitro mešamo toliko časa, da se začne strjevati. Ko začne zmes pot približno 10 minutah mešanja zaradi kristalizacije spreminjati barvo, jo hitro prelijemo v majhne lončke za kreme. Če se bo krema proti koncu vlivanja zelo zgostila, jo lahko segrejemo še enkrat in si s tem olajšamo delo. ■

Oksalna kislina

Martina Škof*, martina.skof@vf.uni-lj.si

Kljub poplavi člankov in nasvetov o uporabi oksalne kisline za zdravljenje čebeljih družin se nam o tem nenehno porajajo nova in nova vprašanja. Zanimanje za tovrstno zdravljenje družin je vedno večje in leta so pokazala, da je ob pravilni izvedbi tudi zelo učinkovito. Kdor koli pa se na novo loteva samostojne priprave raztopine in vnosa te v panje, bo gotovo hvaležen za dodatne podatke in pojasnila. V svetu delijo koncentracije sladkorne raztopine oksalne kisline za zatiranje varoj pri čebelah na tri kategorije:

- delovanje 2,5-odstotne raztopine je šibko, primerna pa je zlasti za območja, na katerih so zime dolge in mrzle (sever Evrope);
- delovanje 3,2-odstotne raztopine je srednje (primerna je tudi za naše razmere);
- delovanje 4,2-odstotne raztopine je intenzivno, primerna pa je predvsem za območja z milimi zimami (jug Evrope, Balkan).

Zaradi geografske pestrosti Slovenije lahko glede na vremenske razmere na posameznih območjih izberemo katero koli koncentracijo. Poleg tega se iz leta v leto spreminjata tudi zimski mraz in trajanje zime. Če dobro premislimo, pravzaprav opazimo, da je naša uspešnost pri vzreji čebel odvisna prav od vremenskih in podnebnih sprememb, dobri ali slabi rezultati pa so odvisni od naših izkušenj in sposobnost prilagajanja.

Na učinkovitost delovanja pa ne vpliva samo koncentracija oksalne kisline, ampak tudi koncentracija sladkorja v raztopini. Če je sladkorja več, je raztopina bolj viskozna in se bolje oprime čebel, zato so jo te prisiljene z jezički očistiti s svojih teles, to pa poveča njeno škodljivo delovanje na čebele. Ker znanstveniki nimajo enotnega mnenja o načinu delovanja na varoje (kontaktno, sistemsko ali kombinacija obojega), se moramo zanesti na lastno presojo in izkušnje. Prav tako imata velik vpliv na učinkovitost kisline način vnosa in natančnost čebelarja pri odmerjanju. Pripomočki (brizge, igle ...), ki jih uporabljamo za vnašanje kisline v panje, morajo omogočati natančno odmerjanje, čebelar pa potrebuje mirno roko. Zamerljive niso niti razmere v panju samem, Tako bodo npr. slabo očiščene letvice z veliko prizidki na vrhu ulic otežile enakomerno kapanje po čebelah v zimski gruči. Še pomembnejša pa je ocena, pri kateri temperaturi se bomo lotili zdravljenja. Pri tem so spet pomembne mikroklimatske razmere v okolici čebelnjaka, podobno kot pri poljetni uporabi eteričnih olj in mravljinčne kisline. Čebele ne smejo biti preveč stisnjene v gručo, ker bo v tem pri-

meru kislina stekla po čebelah, ki so na robu gruče, in na podnico panja. Čebele morajo biti torej v gibanju, saj bodo raztopino le tako hitro in enakomerno porazdelile po celotni gruči. Predvsem pa se morate prepričati, da v vaših družinah ni pokrite zalege, saj zdravljenje v nasprotnem ni učinkovito. Ponavljanje zdravljenja pri isti generaciji čebel pa utegne družine preveč oslabiliti. Ob tem naj dodam, da oksalna kislina v pokriti zalegi ne deluje. Kadar je v družini pokrita zalega, tudi če je malo, se v njej lahko v vsaki celici skriva tudi po več varoj. Podatek, ki ga prav tako pogosto ponavljamo, je tudi, da je meja preživetja za optimalno zimsko gručo približno 50 varoj. Če se torej v desetih celicah skriva po pet varoj, smo že na meji sprejemljivega. Veterinarji že leta priporočamo uporabo 2,9-odstotne raztopine v sirupu v razmerju 2 : 1 (voda : sladkor), npr. v 1 l vode damo 65 g dihidrata oksalne kisline in 500 g sladkorja. Glede na vremenske razmere se lahko o času zatiranja in koncentraciji raztopine posvetujete z veterinarjem, pristojnim za vaše območje.

Uporabimo nekoliko ogreto raztopino, in sicer tedaj, kadar je za več dni napovedano lepo vreme s temperaturami, višjimi od 5 °C. Za pripravo raztopine priporočajo vmešavanje kristalov v toplo vodo, nikakor pa ne pretresanja v zaprti posodi, ker se lahko ustvari tlak, tako da raztopina poškropi človeka. Ko so kristalčki raztopljeni, dodamo še sladkor.

Ob pravilni in pravočasni uporabi lahko pričakujemo tudi 95-odstoten odpad varoj, zato je ta način zatiranja varoj učinkovitejši od vseh drugih. Prednosti so tudi v tem, da se čebelar pri tem postopku najmanj izpostavlja nevarnosti, da oksalna kislina ne pušča nevarnih ostankov v pridelkih in da minimalno vpliva na zdravje čebel. Brez posameznih žrtev pa tudi pri tem načinu, žal, ne gre. Tako je normalno, če nekaj dni po zdravljenju opazimo po približno 20 mrtvic na dan.

Ob uporabi raztopine pa priporočamo, da se ustrezno zaščitite, še posebej oči. Zaradi morebitnega razlitja po koži imejte v bližini vedno pripravljeno vodo, da lahko kislino sperete. Za nevtralizacijo kislin je dobro imeti pri roki tudi sodo bikarbono, ki jo je na trgovskih policah zlahka mogoče najti poleg pekovskih drobnarij, zdaj pa so na voljo tudi večja pakiranja po 200 g in več. ■

Opomba!

Glede na to, da se pojavljajo različna strokovna mnenja o koncentraciji raztopine oksalne kisline, smo na proizvajalce registriranih sredstev poslali vprašanje, če so njihove priporočene koncentracije preizkušene in primerne tudi za kranjsko čebelo. Z odgovori vas bomo seznanili. *Uredništvo*

* dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut, Enota Ljubljana, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Nova aplikacija e-Čebelar - sodoben pristop k čebelarjenju

Urša Likar, urska.likar@rettro.si

Na spletni strani Čebelarске zveze Slovenije (v nadaljevanju ČZS) je bila 28. novembra 2013 objavljena nova spletna in mobilna aplikacija e-Čebelar, ki jo je ČZS lani razvijala skupaj s strokovnjaki iz podjetja Rettro, d. o. o. V projektu, za katerega je ČZS izpolnila stroge zahteve za sofinanciranje EU in zanj pridobila sredstva iz evropskega sklada za regionalni razvoj, je bil uporabljen napreden in inovativen pristop k dolgoročnemu reševanju problematike slovenskega čebelarstva. Po nekaj tednih uporabe aplikacija beleži že več sto uporabnikov.

Kaj je aplikacija e-Čebelar?

E-Čebelar je aplikacija, namenjena predvsem čebelarjem, članom ČZS, tako da ti lahko dostopajo do vseh čebelarskih vsebin in funkcionalnosti aplikacije, poleg tega pa ponuja veliko koristnih vsebin, informacij in zanimivosti tudi nečlanom in ljubiteljem čebelarstva.

Razvita je v obliki **spletne** in **mobilne** aplikacije, torej jo uporabniki uporabljajo tako na računalnikih kot tudi na mobilnih napravah, kot so pametni telefoni in tablični računalniki. Ti so zelo priročni, kadar aplikacijo uporabljamo na terenu oz. neposredno pri delu v čebelnjaku ali na stojišču panjev (npr. uporabnik pri pregledovanju čebeljih družin že na terenu vpiše svoja opažanja v t. i. Virtualni panj na svoji mobilni napravi).

Kaj ponuja aplikacija e-Čebelar?

Aplikacija ponuja več modulov, ki so opisani v nadaljevanju.

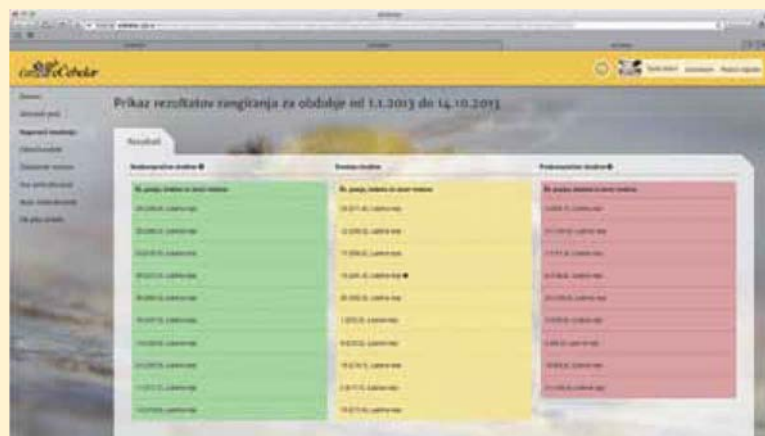
Virtualni panj

Virtualni panj omogoča vodenje evidenc o čebelnjakih in panjih, pregledovanje in urejanje panjskih listov ter vpisovanje pomembnejših dogodkov v vsakem panju posebej. Na podlagi vpisanih podatkov aplikacija v obliki **naprednega čebelarskega mentorja** opozarja in svetuje o čebelarskih opravilih.

Virtualni panj omogoča tudi **vrednotenje družin** v čebelnjaku ali na stojišču po različnih merilih ali kombinacijah meril, kot so npr. obarvanost obročk-

Aplikacija e-Čebelar

Virtualni panj omogoča vrednotenje družin

ov na zadkih čebel, živalnost, rojvost itd. Vrednotenje temelji na primerjavi vseh čebeljih družin v čebelnjaku ali na stojišču, saj aplikacija na podlagi vpisanih opažanj ob pregledih in vgrajenega strokovnega modela razvrščanja čebelje družine razvrsti v skupine nadpovprečnih, povprečnih in podpovprečnih družin. Rezultate razvrščanja lahko pregledujete v obliki seznama, omogočena pa sta tudi prikaz v obliki grafa s trendi in izvoz podatkov.

Napoved medenja

Opazovalno-napovedovalna služba vso sezono objavlja napovedi medenja po Sloveniji, te pa v aplikaciji pregledujete na preprost način. Filtrirate jih po posameznih pašnih okoliših ali opazovalnih postajah, ki vas zanimajo, ter spremljate zgodovino meritev na posameznih postajah.

Obveščevalnik

ČZS prek t. i. Obveščevalnika aplikacije e-Čebelar svoje uporabnike obvešča o različnih dogodkih, ak-

tualnih vsebinah, spremembah in drugih zanimivostih. Uporabnik lahko načine prejemanja sporočil nastavi v razdelku Nastavitve (prejemanje po e-pošti ali na mobilno napravo v obliki potisnih sporočil), prav tako pa tudi vsebine, o katerih želi prejemati sporočila. Te vsebine so vezane na izbrane okoliše, ki jih izberete v Nastavitvah, tako za napoved medenja kot tudi za splošna obvestila, spremljanje izobraževanj in tečajev ter njihovih tem. Poleg sporočil, ki jih pripravi ČZS, aplikacija pošilja tudi številne avtomatske opomnike in opozorila, kot so npr. alarm o negativnih donosih v izbranih okoliših (v primeru dlje časa trajajočih oz. ustrezno velikih negativnih donosov v okolišu izbranih opazovalnih postaj), opozorilo na izobraževanje ali tečaj tri dni pred začetkom, opozorilo na strokovno obvezna izobraževanja, če se jih uporabnik v zadnjih dveh letih in pol ni udeleževal, napovednike novih izobraževanj, tečajev itd.

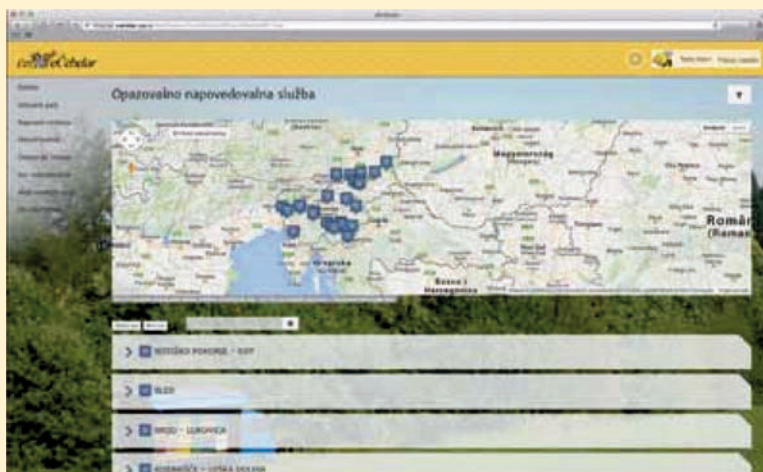
Obvestila za mobilno aplikacijo prejimate tudi v obliki potisnih sporočil, to pa omogoča sprejemanje sporočil tudi tedaj, kadar aplikacija ni v aktivni uporabi.

Izobraževanja in Moja izobraževanja

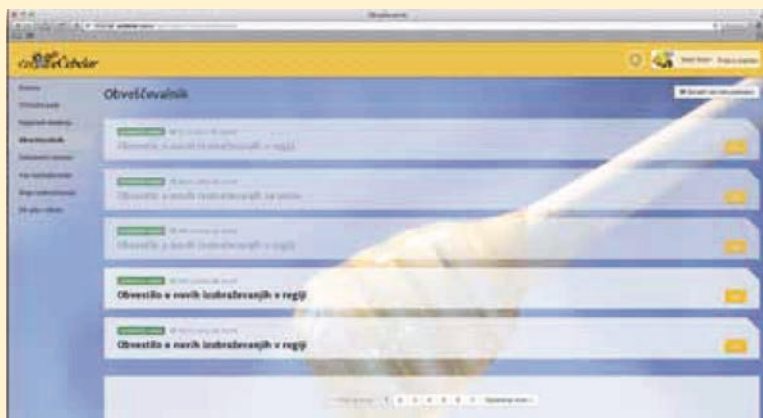
Čebelarstva zveza Slovenije razpisuje številna izobraževanja in tečaje s področja čebelarstva. V aplikaciji e-Čebelar lahko spremljate razpisana izobraževanja in tečaje, pregledujete osnovne informacije o njih ter se nanje prijavljate. V spletni aplikaciji lahko pridobite tudi gradiva za pripravo na izobraževanje ali tečaj, si ogledate predstavitev predavateljev ter zgodovino svoje udeležbe.

Čebelarški mentor

Čebelarški mentor je publikacija Čebelarstva zveze Slovenije (Pušnik, V., 2013, Priročnik za čebelarje začetnike), ki je v elektronski obliki objavljena v aplikaciji e-Čebelar in ponuja osnovne informacije o čebelarjenju. V okviru modula Virtualni panj je na voljo tudi napredni čebelarški mentor, namenjen strokovnemu svetovanju in usmerjanju pri izvajanju čebelarških opravil, in to tako čebelarjem začetnikom kot tudi bolj izkušenim čebelarjem.

Opazovalno-napovedovalna služba objavlja podatke o gibanju tehtnic na opazovalnih postajah medenja

Obveščevalnik obvešča o različnih dogodkih

V e-Čebelarju so objavljena usposabljanja, na katera se lahko prijavite

V aplikaciji so napotki, kako ravnati ob piku čebele

Ob piku čebele

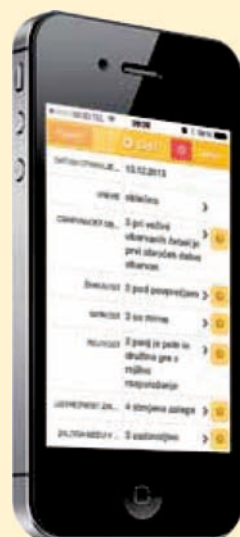
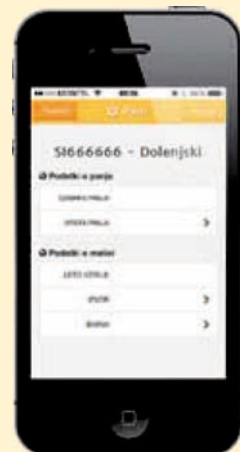
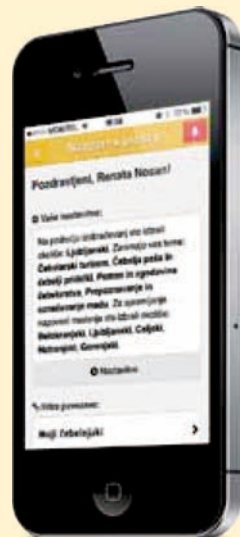
Modul prikazuje osnovne napotke za ravnanje ob čebeljem piku.

Kako dostopam do aplikacije e-Čebelar?

Do spletne aplikacije e-Čebelar dostopate prek spletne strani Čebelarске zveze Slovenije (www.czs.si) ali pa v brskalnik vpišete povezavo <https://ecebelar.czs.si>.

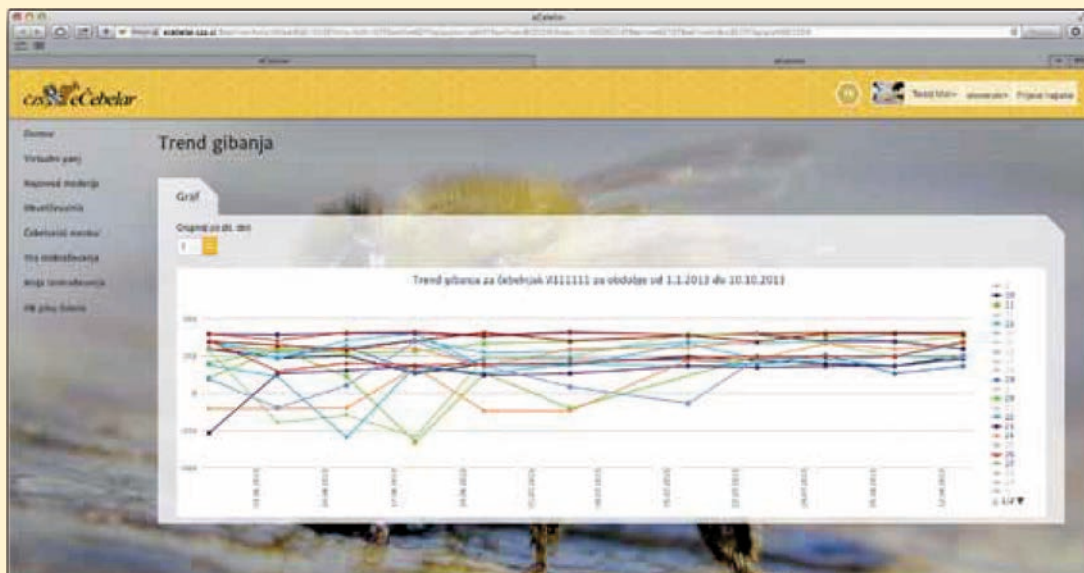
Za uporabo aplikacije se je treba registrirati in ustvariti profil. Za dostop do razdelka Virtualni panj in prejemanje sporočil o napovedi medenja je treba v profil vpisati tudi člansko številko Čebelarске zveze Slovenije (dostop je odobren na podlagi potrditve ČZS).

Uporabnikom pametnih telefonov in tabličnih računalnikov je na voljo tudi mobilna aplikacija. Uporabniki mobilnih naprav s platformo Android, Windows in iOS je aplikacija že na voljo v spletnih trgovinah Google Play, Windows Store in App Store, za mobilne naprave s platformo Firefox OS pa bo na voljo po uvrstitvi telefonov s to platformo na tržišče. Mobilna aplikacija je brezplačna.

Mobilna različica aplikacija e-Čebelar

Virtualni panj – vrednotenje družin skozi čas.

O podjetju Rettro d. o. o.

Rettro d. o. o., je mlado tehnološko podjetje, usmerjeno v razvoj visokotehnoloških produktov s področja informacijskih tehnologij. Podjetje ponuja razvoj poslovnih mobilnih in spletnih aplikacij in drugih rešitev po meri naročnika, razvoj programske opreme in aplikacij s področja telekomunikacij in mobilne telefonije, poslovno in tehnično svetovanje na področju informacijskih rešitev, projektno vodenje, poslovne analize, tehnična izobraževanja in druge storitve.

Rettro d. o. o.
Pod Plevno 15, 4220 Škofja Loka
PE Šlandrova 4b, 1000 Ljubljana
Slovenija
GSM: +386 31 313 312
e-pošta: info@rettro.si
splet: www.rettro.si

Brane Borštnik, udeleženec usposabljanja in uporabnik sistema e-Čebelar

Strokovno je program zelo dobro pripravljen in – kar je poglavitno – tudi prijazen do uporabnika. Njegova uporaba je preprosta. Po mojem mnenju je to čudovita zadeva ne samo za mlade čebelarje, ampak tudi za tiste, ki smo že nekoliko v sivih, starejših

letih. Aplikacija je uporabna, zato upam in sem trdno prepričan, da se bo med slovenskimi čebelarji kmalu prijela.

Janez Dremelj, udeleženec usposabljanja in uporabnik sistema e-Čebelar

Udeležil sem se usposabljanja za uporabo e-Čebelarja. Zadeva je vsekar zelo zanimiva. Zame osebno bo aplikacija najbolj uporabna na področju razvrščanja čebeljih družin. Kot vzrejevalec bom dobil lepo sliko o tem, kako se družina razlikuje od družine. Je pa

res, da je ta funkcija primernejša za čebelarje z manjšim številom čebeljih družin, večji pa bodo morali svoja opažanja pogosteje zapisovati na panjski list. To nam bo pokazalo in dalo določene uporabne rezultate.

Kako je s sanacijo hude gnilobe?

Vprašanje:

Zanima me, kakšen je postopek ob pojavu hude gnilobe ter kdo in na kakšen način obvesti čebelarje, ki so v kužnem krogu. V kolikšnem času je po zakonu treba sanirati hudo gnilobo čebelje zalege in kdo je odgovoren, če ta ni izvedena v predpisanem roku? Prav tako me zanima, ali čebelarju, ki je zaradi zapore gospodarsko oškodovan, pripada kakšna odškodnina oz. ali je v skladu s Pravilnikom o odškodninah na področju veterinarstva predvideno izplačilo odškodnine vsem čebelarjem, ki so kot ukrep morali uničiti čebelje družine in opremo. Kako je s plačljivostjo pregledov veterinarja, saj je prvi pregled brezplačen, vsi nadaljnji pa so plačljivi? Hvala za odgovore!

Čebelar Andrej iz okolice Kranja

Odgovarja mag. Breda Hrovatin, dr. vet. med. vodja sektorja za zdravje in dobrobit živali pri Upravi RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin:

Če čebelar posumi, da so njegove čebele obbolele, pokliče veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta Veterinarske fakultete. Veterinar opravi klinični pregled in postavi diagnozo. Če potrdi sum bolezni, o tem obvesti OU Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHWR). Uradni veterinar z odločbo predpiše ukrepe in z njimi seznanjeni čebelarje znotraj kužnega kroga (prek čebelarških društev, oglasne deske UVHWR, na krajevno običajen način ...).

Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege v 7. točki 6. člena določa obvezen kontrolni klinični pregled čebel v čebelnjaku, ta pa mora biti opravljen najmanj 30 dni po izvedbi vseh predpisanih ukrepov in končni dezinfekciji. Drugih rokov pravilnik ne predpisuje. Kdaj po enem mesecu bo pregled izveden, je odvisno od različnih dejavnikov: od

letnega časa, vremena, novih primerov bolezni, sodelovanja čebelarja z veterinarjem ...

Pravilnik o odškodninah na področju veterinarstva določa ob pojavu hude gnilobe čebelje zalege izplačilo odškodnine (če so za to izpolnjeni pogoji, predpisani v Zakonu o veterinarstvu) za izvedbo odrejenih ukrepov za zatiranje bolezni, in to tako za čebele, ki so bile uničene, kot tudi za predmete in surovine, ki so bili pri tem poškodovani, pokvarjeni ali uničeni. Odškodnina za gospodarsko škodo ni predvidena.

Odškodnina je izplačana na zahtevo imetnika čebel. Vloga mora izpolnjevati vse zahtevane podatke. O zahtevku odloča uradni veterinar. Če ugotovi, da imetnik čebel ne izpolnjuje predpisanih pogojev za izplačilo odškodnine, izda odločbo o zavrnitvi zahtevka. Če zahtevku ugodi, v odločbi odloči tudi o višini odškodnine. Pogoji, ki jih mora izpolnjevati imetnik čebel, so predpisani v 46. členu Zakona o veterinarstvu.

Na podlagi Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje hude gnilobe čebelje zalege (9. člen) so iz proračuna RS poplačani stroški iz točk a) in b) 4. člena:

- »a) opraviti klinični pregled vseh panjev v sumljivem čebelnjaku,
 - b) poslati dele sumljivega satja v laboratorijsko preiskavo za določitev povzročitelja bolezni« ter stroški iz prve alineje 1. odstavka 6. člena:
 - »klinični pregled vseh čebelnjakov okoli okuženega čebelnjaka v polmeru treh kilometrov oziroma v preletni razdalji, glede na konfiguracijo zemljišča«.
- Vsi preostali stroški bremenijo imetnika čebel.

Če iščete odgovor na kakršno koli vprašanje v povezavi s čebelarstvom, ga lahko pošljete na uredništvo Slovenskega čebelarja, mi pa bomo nanj skušali poiskati odgovor. *Uredništvo*

Spoštovane kolegice čebelarke in kolegi čebelarji!

Obveščamo Vas, da pri nas lahko kupite matični mleček odlične kakovosti, pridelan v Sloveniji, prav tako pa tudi gozdni, kostanjev in akacijev med v želeni količini ali pakiran v kozarce. Prodamo vrtljivo stojalo s šestimi posodami za točenje medu, v katere lahko natočite po 6 x 60 kg medu. Vse posode so ogrevane s termostatom in iz nerjavečega materiala. Cena po dogovoru.

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Sledljivost v čebelarstvu in čebelarški kodeks

Dandanes je veliko pozornosti namenjene izvoru hrane, tako da porabniki vedo, od kod izvira neko živilo. V zvezi s tem govorimo o sledljivosti živil. Vse več pozornosti je namenjene tudi sledljivosti različnih proizvodov, ki izvirajo iz narave, na primer lesa. V decembrski številki Slovenskega čebelarja smo prebrali, da je zagotavljanje sledljivosti tudi pogoj za dajanje čebeljih pridelkov v promet. Tako se bo sčasoma vzpostavil red, kupec bo točno vedel, kaj kupuje. Nadzor nad zagotavljanjem tega reda bodo izvajale inšpekcijske službe, inšpektor pa bo, med drugim, pregledal tudi vso dokumentacijo, ki jo mora voditi čebelar.

V čebelarstvu pa bi bilo treba vzpostaviti sledljivost še na enem področju, tj. na področju prometa z maticami in čebelami nasploh. Vemo, da kranjski čebeli grozi zlasti nenadzorovano vnašanje matic čebel, ki pri nas nimajo domovinske pravice. Poleg tega se zaradi premajhne pozornosti lokalnim populacijam vse bolj mešajo tudi naše populacije čebel, tako da postaja genski sklad kranjske čebele vse bolj poenoten, vse bolj homogen. To pa je v nasprotju z naporji, ki jih vlagamo oziroma bi jih morali vlagati, da bi ohranjali čim večjo gensko raznovrstnost čebel, ki jo sicer tako pogosto poudarjamo. In prav ta je ključnega pomena!

In kako zagotoviti sledljivost pri maticah? Vprašanje je zelo zahtevno, saj nanj ne moremo podati enoznačnega odgovora. Čebelar kupi ali si kako drugače priskrbi mlade oprasene matice in jih doda svojim družinam. Na panjsko okence zapiše podatek o izvoru matice oz. pripne nalepko vzrejevalca, pri katerem jo je dobil. Ali pa tudi ne. Vse je odvisno od čebelarja samega, od njegove skrbnosti, na ne-

zadnje tudi od njegove poštenosti. Menim, da je inšpekcijska služba pri tem brez moči.

Uroda naše čebele je torej dobesedno v rokah čebelarjev. Bega pa me, da si resnica pri čebelarjih včasih nadeva precej čudno obleko: lahko govori o zlasti tisto, za kar vemo, da je vseč sogovorniku. Če čebelarje, na primer, povprašam, kako se spopadajo z varozo, te vsi po vrsti gledajo v oči in zatrjujejo, da po večini z organskimi kislinami. Statistika pa izdaja, da to pri nas še vedno delajo le redkokateri.

Če želimo, da ljudje upoštevajo določena pravila neke dejavnosti, na njihova dejanja pa ne moremo vplivati, potrkammo na njihovo vest, povedano drugače, na njihovo čast. Navadno skušamo to doseči tako, da določimo pravila oz. sprejmemo etični kodeks ravnanja. S tem se ljudje, ki se ukvarjajo z dejavnostjo, glede katere je bil sprejet kodeks, obvežejo, da se bodo ravnali po njem. Vsako drugačno ravnanje je nesprejemljivo.

V nekdanji državi je bil čebelarški kodeks sprejet in objavljen (SČ 1979, št. 12, str. 417–421). Tudi po osamosvojitvi so stekle priprave za sprejetje čebelarškega kodeksa, osnutek pa je bil pripravljen leta 2004. Upravni odbor Čebelarške zveze Slovenije ga je s sklepom št. 105 sprejel na svoji 7. redni seji, 1. oktobra 2005. Na koncu kodeksa je zapisano, da »čebelarški kodeks začne veljati 8. dan po objavi v Slovenskem čebelarju«. V poročilu o 7. seji UO ČZS (SČ 2005, št. 11, str. 314) je kratko zapisano, da je upravni odbor »s sklepom št. 105 sprejel čebelarški kodeks«. In nič več. Besedilo čebelarškega kodeksa v Slovenskem čebelarju ni bilo objavljeno, lahko pa ga preberete na spletni strani ČZS: www.czs.si/Files/CEBELARSKI%20KODEKS.pdf. V njem je v 22. členu še vedno zapisa-

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarško izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

no, da začne veljati 8. dan po objavi v Slovenskem čebelarju, manjkata pa datum in podpis.

Glede na to torej nimamo veljavnega čebelarškega kodeksa, čeprav bi ga nujno potrebovali. Kar nekaj let je minilo, odkar ga je UO ČZS sprejel, tako da so se pokazale še dodatne stvari, ki bi jih kodeks moral urejati. Med temi je ključen naš odnos do ohranjanja kranjske čebele. Čebelarški kodeks je treba znova pregledati, ga po potrebi dopolniti in nemudoma sprejeti.

Morda bo kdo menil, kako naivno je misliti, da bomo kaj dosegli s trkanjem na našo vest oz. s kodeksom. Trdno sem prepričan, da uspeh bo, če bomo naše članstvo dovolj učinkovito seznanjali z določili, za katera smo se zavezali, da jih bomo upoštevali. Da bodo naša dejanja častna. Ob odstopanjih od določil čebelarškega kodeksa pa bo seveda treba na to opozarjati, na primer tudi na to, da je prodaja matice iz kužnega kroga hude gnilobe daleč od častnega dejanja.

Janez Gregori

ČEBELARSKI TURIZEM

Domžalski čebelarji na strokovni ekskurziji v Prelekiji

V začetku letošnjega septembra smo se čebelarji ČD Domžale podali najprej v Krapje pri Veržeju, kjer smo si ogledali čebelarstvo Tigeli, ki ga uspešno vodi mlajši zakonski par. V okviru čebelarstva sta tudi čebelarški muzej s čebelnjakom iz konca 19. stoletja, ki je najstarejši ohranjeni tovrstni objekt, ter učni čebelnjak, namenjen izobraževanju in prikazu tehnologij čebelarjenja. Stari čebelnjak, ki ponazarja izjemno bogato kulturno dediščino, je po paviljonskem načrtu izdelan v obliki osmerokotnika, na sredini ima strešno lino za zračenje in svetlobo, v njem pa je 84 panjev po sistemu Naiser. Po zanimivi predstavitvi, ogledu in izmenjavi izkušenj je sledila pokušnja medu, medenjakov in medenega likerja. Čebelarstvo Tigeli je na ocenjevanju medu v okviru AGRE 2013 prejelo najvišje priznanje za akacijev med, bilo pa je tudi prejemnik priznanja za najčebelarški turizem 2011. Pot nas je potem vodila v Središče ob

Foto: Bine Kladnik

Dravi, kjer smo si ogledali oljarno s stoletno tradicijo. Okrepčali smo se v Dvorcu Jeruzalem, na čudoviti vzpetini, zasajeni z vinsko trto. Tik ob Dvorcu smo si ogledali tudi cerkev Žalostne Matere božje iz 17. stoletja z znamenito oltarno sliko z bogato ikonografijo. Koristni in hkrati prijetni trenutki nam bodo še dolgo ostali v lepem spominu.

Bine Kladnik

Tradicionalna strokovna ekskurzija

Člani ČD Center, ČD Barje in ČD Tacen smo se lani v organizaciji ČD Barje odpravili na strokovno ekskurzijo na Primorsko. Pot nas je iz Ljubljane vodila proti prvemu cilju – v vas Grahovo Brdo, kjer smo se ustavili na domačiji Mahnič – po domače Pr'Šuščevih, od koder je zelo lep razgled na samostan v Tomaju in pršutarno Lokev. Gostitelji so nam postregli z domačimi dobrotami, ogledali pa smo si tudi njihove vinske kleti. Ko smo se dobro podkrepili, smo se odpravili v Povirje, kjer smo obiskali čebelarja Ivana Atelška, ki čebelarji s približno 250 panji in pri svojem delu uporablja najsodobnejšo čebelarško opremo. Kljub obilici dela, saj je moral ogrebsti nekaj rojev, si je g. Atelšek vzel čas za nas ter nam pripovedoval o svojem čebelarjenju na Krasu in o različnih pašah, ki jih čebele najdejo v tej pokrajini. Veliko smo se pogovarjali tudi o slabem začetku čebelarške sezone 2013 in muhastem vremenu, ki uni-

čuje pašo našim čebelam. Čebelarstvo Atelšek ima svojo blagovno znamko medu in drugih čebeljih pridelkov. Po slovesu od prijaznega gostitelja smo se odpravili v vas Lokev ter si ogledali tamkajšnji vojaški muzej Tabor. V njem je razstavljen bogata zbirka eksponatov iz prve svetovne vojne, tudi s soške fronte, ter iz druge svetovne vojne. Od tam smo se odpravili na zaslužno kosilo v domačo gostilno, nato pa počasi proti domu.

Trajče Nikoloski

Foto: Trajče Nikoloski

Srečanje koroških čebelarjev z obeh strani meje

Maja 2013 smo se na Prevaljah srečali čebelarji iz slovenske in avstrijske Koroške. To srečanje je postalo že tradicionalno, saj gre za druženje čebelarjev iz pobratenih ali kako drugače povezanih društev z obeh strani meje. Ob tej priložnosti smo si izmenjali svoje izkušnje pri čebelarjenju, predvsem pa pri uporabi sredstev za zatiranje varoj. Govorili smo o možnosti izmenjave matic kranjske sivke in vzreje plemenskih matic na naši strani meje. Ena izmed možnosti bi bila tudi, da bi naši čebelarji, ki bi vzrejali matice, te pošiljali na plemenitev v njihovo plemenilno postajo v Belsko Kočno.

Regijsko tekmovanje mladih čebelarjev je bilo lani v Slovenj Gradcu, vendar se ga člani čebelarških krožkov iz avstrijske Koroške še niso mogli ude-

Foto: Drago Kerbev

ležiti. To leto, ko se bodo mladi čebelarji pomerili v Pliberku, se bodo tega dogodka zanesljivo udeležili. *Drago Kerbev, predsednik Čebelarске zveze Koroške*

OBVESTILA ČZS

Imamo državna prvaka za leto 2013!

V nedeljo, 8. decembra 2013, sta v Postojnski jami potekala čebelarški dan in sklepna slovesnost državnega senzoričnega ocenjevanja medu za leto 2013. Dogodka se je udeležilo več kot 250 čebelarjev in ljubiteljev čebelarstva. Po ogledu Postojnske jame in kratkem kulturnem programu, v katerem sta nastopila svetovno znani tenorist g. Janez Lotrič in njegova hči Katarina, smo podelili še priznanja čebelarjem, ki so se s svojimi vzorci z območnih in mednarodnih ocenjevanj uvrstili na državno senzorično ocenjevanje medu.

Pogoji za sodelovanje na tem tekmovanju so bili zelo strogi, zato si vsi nominiranci zaslužijo iskrene čestitke že za uvrstitev na državno senzorično ocenjevanje medu. Priznanja so bila podeljena v šestih kategorijah, in sicer za akacijev, cvetlični, gozdni,

Foto: ČZS

Prejemniki priznanj in državna prvaka Janez Šega (prvi z leve) in Branko Planišček (prvi z desne).

kostanjev, lipov in hojev med. Državna prvaka za leto 2013 sta bila razglašena zgolj v kategorijah akacijev in gozdni med, saj se je le v teh dveh kategorijah nabralo dovolj vzorcev za izvedbo državnega ocenjevanja. Naslova državni prvaka sta prejela akacijev med čebelarja Branka Planiščka iz Neblega in gozdni med čebelarja Janeza Šega iz Sovodnja. Obema prvakoma kot tudi preostalim nominirancem iskreno čestitamo in jim želimo še veliko uspeha pri njihovem delu, prav tako pa tudi, da bo ta dosežek pripomogel k prepoznavnosti in promociji njihovega medu. Dogodek je posnel g. Stanislav Plut, posnetek pa si lahko ogledate na spletni strani: http://www.czs.si/novice_podrobno.php?sif_no=3268.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Foto: ČZS

Razglasitev rezultatov državnega ocenjevanja medu za leto 2013 je potekala v Postojnski jami.

Izjemni dosežek slovenskega čebelarstva na globalni ravni

V četrtek, 12. decembra 2013, smo prejeli uradno potrditev predsednika Apimondie g. Gillesa Ratie, da je agenciji Aritours/ApiRoutes zaupana koordinacija delovne skupine za apiturizem AWG 8. Objavo lahko najdete na povezavi: www.apimondia.com/en/activities/working-groups. To je brez dvoma izjemna priložnost za prihodnji razvoj čebelarstva, hkrati pa tudi potrditev, da je Slo-

venija vodilna na področju razvoja čebelarstva turistične ponudbe. Apiturizem ponuja priložnost vsem, ki želijo nadgraditi svoje čebelarstvo, prav tako pa tudi vsem tistim, ki bi se želeli začeti ukvarjati s tem področjem turizma. Vse zainteresirane vabimo, da nam pišete na e-naslov: info@apiroutes.com ali anton.tomec@czs.si.

Tanja Arih Korošec, Aritours

Rezultati fotonatečaja ČZS

ČZS je lani že sedmo leto zapored razpisala fotonatečaj za čebelarstvo fotografijo. Odziv na natečaj je bil odličen (34 sodelujočih nam je poslalo 225 fotografij), prav takšne pa so bile tudi njihove fotografije. Komisija, ki so jo sestavljali Vlado Augustin, Marko Borko in Brane Borštnik, je v razpisanih kategorijah (Čbela in rastlinski svet, Življenje čebel – biologija, Slovenski čebelnjak ter Čebelarstvo opravila in čebelji

pridelki) izbrala po največ tri zmagovalne fotografije, katerih avtorje objavljamo v nadaljevanju, razstavljenih pa so tudi v Čebelarskem centru Slovenije. Avtorjem najlepših fotografij čestitamo, vsem pa se zahvaljujemo za sodelovanje ter jih vabimo k sodelovanju na prihodnjem fotonatečaju. V letu 2014 vam želimo veliko priložnosti za dober fotografski posnetek.

MB

Darko Brenko – Čbela in rastlinski svet

Jure Tikvič – Čbela in rastlinski svet

Jelka Mihajlovska – Čebelarstvo opravila in čebelji pridelki

Kristijan Malačič – Čbela in rastlinski svet

Urša Krvina – Življenje čebel (biologija)

Martina Mohorič – Čebelarstvo opravila in čebelji pridelki

Barbara Krese – Slovenski čebelnjak

Janez Lovšin – Življenje čebel (biologija)

Jelka Mihajlovska – Življenje čebel (biologija)

Marjan Janežič – Čebelarstva opravila in čebelji pridelki

Peter Čadež – Slovenski čebelnjak

Boštjan Tovornik – Slovenski čebelnjak

Nova priznanja za delo in zasluge v čebelarstvu

Pravilnik ČZS o odlikovanjih, priznanjih in nagradah, ki ga je na svoji 4. redni seji, 22. novembra 2012, sprejel UO ČZS, poleg dozdajšnjih odlikovanj, diplom in priznanj uvaja nova priznanja za delo in zasluge na področju čebelarstva.

Pisno priznanje je posebna listina, ki jo čebelarški organizaciji, fizični ali pravni osebi na predlog pristojne komisije podeli UO ČZS ali UO ČD na podlagi uspešno izvedene akcije ali dejanja v splošno korist čebelarstva na področjih izobraževanja čebelarjev in čebelarškega podmladka, raziskav, delovanja v čebelarških organizacijah in zunaj njih, objavljanja v Slovenskem čebelarju in drugih javnih medijih ter na področju pospeševanja čebelarstva v najširšem pomenu te besede.

Listina častnega člana ČZS ali druge čebelarške organizacije je posebna listina, ki jo ČZS ali ČD na predlog pristojne komisije podeli zaslužnemu čebelarju ali drugi fizični oz. pravni osebi za izjemno uspešno in aktivno delo, za zelo pomemben osebni prispevek pri vodenju ali opravljanju nalog ČZS ali ČD.

Listina čebelarškega veterana je posebna listina, ki jo na upravni odbori čebelarških organizacij na podlagi svojih podatkov o članstvu podeljujejo članu ČZS za aktivno sodelovanje na področju čebelarstva, članu, ki je dopolnil 70 let starosti in je najmanj 30 let tudi član ČZS, ali članici, ki je članica ČZS najmanj 25 let.

Značka zvestobe ČZS je posebna značka z navedbo števila let članstva, ki jo na podlagi svojih podatkov podeljuje upravni odbor čebelarške orga-

nizacije tistemu čebelarju, ki je član čebelarške organizacije in ČZS 10, 20, 30, 40 ali 50 let.

Foto: MB

Cenik:

Artikel	Prodajna cena v EUR z DDV za kos
Značka za 50 let članstva (zlata)	2,65
Značka za 40 let članstva (srebrna)	2,50
Značka za 30 let članstva (bronasta)	2,50
Značka za 20 let članstva (bakrena)	2,50
Značka za 10 let članstva (cinkana)	2,50
Priznanje za zasluge pri razvoju čebelarstva	0,19
Listina častnega člana	0,19
Listina čebelarškega veterana	0,19

V prodajne cene niso vključeni stroški pošiljanja naročniku. Vaša naročila sprejemamo na e-naslov: info@czs.si. Ob naročilu listine častnega člana, listine čebelarškega veterana in značk zvestobe ČZS morate priložiti tudi seznam prejemnikov listine častnega člana, listine čebelarškega veterana in značk zvestobe ČZS.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Novi Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja

Sredi lanskega poletja (19. julija 2013) je začel veljati novi Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarstem pašnem redu in programu napovedi medenja (Ur. l. RS, št. 60/2013; v nadaljevanju pravilnik). Sprememba je precej, ena najpomembnejših pa je način dodeljevanja stojišč. To spremembo podrobneje opisujemo v nadaljevanju.

8. člen pravilnika opredeljuje predlog za namestitve čebel oz. kaj mora čebelar prevaževalec narediti, da lahko čebele pripelje na določeno stojišče.

- Čebelar mora najmanj 30 dni pred prevozom čebel na pašo oziroma pred uporabo stojišča za prezimovanje pri izvajalcu pašnega reda vložiti pisni predlog za namestitve čebel, v njem pa mora navesti:
 - ime in priimek ter svoje kontaktne podatke;
 - registrsko številko čebelnjaka;
 - število čebeljih panjev v posameznem čebelnjaku, pripravljenih na prevoz;
 - lokacijo zelenega stojišča (parcelno številko zemljišča);
 - **morebiten dogovor med čebelarjem in lastnikom zemljišča o namestitvi čebel na določeno zemljišče (parcelna številka zemljišča);**
 - čas načrtovanega dovoza čebel na stojišče in čas načrtovanega odvoza čebel s stojišča;
 - ali gre za nepredvidljivo pašo in
 - podpis čebelarja.

Novost v tem členu je natisnjena **polkrepko**. To določbo je predlagalo ministrstvo, saj je komisija UO ČZS za prevaževalce poudarila, da nekateri čebelarji svoje čebele že več let vozijo na določeno zemljišče, o čemer so se dogovorili z lastniki zemljišč. Prav tako naj bi lastniki dovolili, da lahko svoje čebele k njim pripelje samo določen čebelar. Dovoljenje lastnika zemljišča pravzaprav prevaževalcu omogoča čebelo pašo, zadnjo besedo o tem, ali dovoli namestitve čebel na določeno zemljišče, pa ima njegov lastnik. Če ta s tem ne soglašata, postavitve ni mogoča.

9. člen pravilnika opredeljuje način dodeljevanja stojišč.

Obvestilo uporabnikom SMGO

Vse uporabnike sistema SMGO pozivamo, naj – če tega še niso storili – čim prej sporočijo, koliko medu so pridelali v sistemu SMGO do 31. decembra 2013 in koliko prelepek SMGO so porabili do tega datuma. Poročilo o tem pričakujemo najpozneje do 15. januarja 2014. Če v minulem letu prelepek niste uporabljali, prosimo, da

- Izvajalec pašnega reda mora o soglasju o namestitvi čebel odločiti najpozneje 15 dni od prejetja predloga za namestitve čebel iz prejšnjega člena.
- **Pri izdaji soglasja o namestitvi čebel mora izvajalec pašnega reda upoštevati dogovor, sklenjen med čebelarjem in lastnikom zemljišča, če ta obstaja.**
- Izvajalec pašnega reda mora pri nepredvidljivih pašah odločiti o namestitvi čebel, svojo odločitev pa mora čebelarju sporočiti po elektronski pošti ali po telefonu najpozneje 24 ur po prejetju predloga za namestitve čebel, v roku 15 dni pa še pisno po pošti.
- Če izvajalec pašnega reda zavrne izdajo soglasja iz prvega ali tretjega odstavka tega člena, mora svojo odločitev pisno obrazložiti.

Novost v tem členu je prav tako natisnjena **polkrepko** in se nanaša na določbo iz prejšnjega člena. Če se je torej določen čebelar z lastnikom zemljišča dogovoril za postavitve čebel na njegovem zemljišču, mora ta dogovor upoštevati tudi društvo, torej mu vloge ne sme zavrniti. Zavrnitev je mogoča samo, če je tak dogovor v neskladju z 10. členom tega pravilnika, ki določa medsebojne razdalje med stojišči in stalnimi čebelnjaki. Kot določa omenjeni člen, je stojišče postavljeno preblizu drugemu stojišču, ki je v ČD že registrirano in potrjeno (da je bližje kot 200 m), če je preblizu stalnemu čebelnjaku, od katerega mora biti oddaljeno najmanj 500 m, če je čebelnjak naseljen z več kot 40 čebeljimi družinami, oz. najmanj 200 m, če je naseljen z manj kot 40 družinami.

V vsakem primeru mora biti čebelarstvo društvo obveščeno o nameri prevaževalca, ki ima tak pisni dogovor z lastnikom zemljišča, saj tega skupaj s predlogom za namestitve pošlje odgovorni osebi za izvajanje pašnega reda. Če so medsebojne razdalje v skladu s pravilnikom, izvajalec pašnega reda to stojišče vnese v društveni pašni red, čebelarju pa mora dodeliti zeleno stojišče.

Celoten pravilnik je dostopen na spletni strani MKO: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=201360&stevilka=2394>.

Jure Justinek, vodja ONS

nas pisno obvestite tudi o tem. **Kupiti je možno prelepke SMGO z EU znakom geografske označbe. Prelepka okrogla** – EU znak geografske označbe: 0,018 EUR / 1 kom, **Prelepka velika**: 0,05 EUR / 1 kom, **Prelepka mala**: 0,05 EUR / 1 kom. V ceni je vračunan DDV, stroški pošiljanja naročniku pa niso zajeti. *Anton Tomec*

Embalaza za boljšo prepoznavnost

Pri odločitvi za nakup čebeljih pridelkov sta odločilnega pomena predvsem kakovost in poreklo pridelka. V Sloveniji se lahko pohvalimo z visoko kakovostjo in pestrostjo okusov različnih vrst medu. Čebelji pridelki in medeni izdelki so praviloma izdelki višjega cenovnega razreda, namenjeni zlasti tistim kupcem, za katere je pomembna predvsem kakovost, za ceno pa največkrat niti ne vprašajo.

Slovenski čebelarji uporabljamo za boljšo prepoznavnost in s tem tudi za boljšo prodajo naših proizvodov posebno embalažo, ki je namenjena samo za čebelje pridelke in izdelke slovenskega porekla. To embalažo uporabljamo prav zato, da bi poudarili kakovost in poreklo vsebine. Izbiramo lahko med štirimi velikostmi kozarca ter 350-mililitrsko steklenico za medeno žganje in medeni liker. Da je bila izbira posebnega kozarca in steklenice dobra odločitev, kažejo tudi podatki o prodaji embalaže. Kupci jo namreč prepoznajo, zato ni čudno, da se vse pogosteje pojavlja tudi kot sinonim za čebelje pridelke in izdelke slovenskih čebelarjev. Kupec namreč kozarec medu in njegovo vsebino hitro prepozna kot med slovenskega čebelarja.

Poleg embalaže imamo čebelarji za boljšo prepoznavnost na voljo tudi vključitev v eno izmed kakovostnih shem. V Sloveniji obstajajo tri zaščitene geografske poimenovanja, ki se nanašajo na med; to so zaščitena geografska označba Slovenski med ter za-

Foto: Tanja Magdič

ščiteno geografsko poreklo, ki sta ga pridobila Kraški med in Kočevski gozdni med.

V Sloveniji so izjemno cenjeni tako čebelarji kot čebelji pridelki. Poskrbimo, da bo tako tudi ostalo. Z vstopom v višje kakovostne sheme in s pravo izbiro embalaže lahko našim kupcem še dodatno zagotovimo, da gre za izjemne pridelke, ki so jih med opravljanjem pomembne naloge opravevanja proizvedle naše čebele!

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Preglednica 1: Podaja steklene embalaže za čebelje pridelke in izdelke slovenskega porekla po letih

Embalaza	2008 *	2009	2010	2011	2012 **	2013 ***
110 ml	/	/	/	/	13.623	15.020
212 ml	/	25.816	61.284	35.723	135.157	78.016
370 ml	/	34.014	72.805	153.959	180.509	130.399
720 ml	112.229	453.08	542.174	760.320	695.284	842.400
Skupaj kozarci:	112.229	512.910	676.263	914.279	1.024.573	1.065.835
steklenica 350 ml	/	/	/	/	5.490	6.832

* od septembra 2008 do 31. decembra 2008

** 110-mililitrski kozarček in steklenica sta v prodaji od novembra 2012

*** od 1. januarja 2013 do 18. decembra 2013

Pokojnine in opravljanje dejavnosti na kmetiji

Po 1. januarju 2013 lahko kmetje (torej tudi čebelarji), ki so sicer že upokojeni, vendar še niso stari 63 let, ob tem pa na kmetiji opravljajo drugo ali dopolnilno dejavnost in iz naslova te dejavnosti skupaj z dohodkom iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti dosegajo dohodkovni prag iz prvega odstavka 17. člena ZPIZ-2 (za zdaj je ta 4.894,06 EUR), izgubijo pravico do pokojnine, hkrati pa so se kot kmetje dolžni zavarovati.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje smo v dopisu prosili, naj nam njegova strokovna služba pojasni, kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da kmet, ki opravlja osnovno kmetijsko dejavnost ter dopolnilno dejavnost, izgubi pravico do celotne pokojnine ali do dela pokojnine. Pojasnilo, ki nam ga je v zvezi s tem poslal Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, lahko preberete na spletni strani www.czs.si.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Strokovni vodja Priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo na ČZS

Želja ČZS, da bi zaposlili strokovnega vodjo Priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo, se je končno uresničila 5. decembra 2013. Veseli smo, da se nam je pridružil mlad, ambiciozen ter doma in v tujini priznan strokovnjak. To je dr. Peter Kozmus, ki je bil do zdaj zaposlen na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Več o njem si lahko preberete na: www.kis.si/datoteke/file/kis/SLO/ZIV/Cebele/PeterK/dr_Peter_Kozmus_CV.pdf. Podpisali smo pogodbo o zaposlitvi, po kateri bo dr. Kozmus na ČZS zaposlen od 1. januarja 2014.

Prepričan sem, da bomo z novim sodelavcem naredili zelen korak naprej na področju Rejskega programa za kranjsko čebelo. Verjamem, da bodo strokovne naloge programa poslej izvedene še bolje ter da bomo lažje in veliko uspešneje prenašali znanstvene izsledke v prakso – med čebelarje!

Dr. Kozmus bo na ČZS strokovni vodja Priznane rejske organizacije za kranjsko čebelo ter strokovni sodelavec in koordinator dela Opazovalno-napovedovalne službe, prepričan pa sem, da bo tesno sodeloval tudi z Javno svetovalno službo v čebelarstvu.

S svojim dozrajšjim delom je že dokazal, da bo lahko povezovalni člen med vsemi institucijami v čebelarstvu, zato verjamem, da bomo ob njegovi pomoči na ČZS čim prej ustanovili Čebelarski inštitut.

Parafin v satnicah?

V življenju čebel ima pomembno vlogo vosek. Uporabljajo ga kot gradbeni material za graditev satja in za pritrjevanje voščenenih prizidkov na strop in stene panja, z voščeniimi pokrovi pa pokrivajo med v satju in v satih zabubljeno čebeljo zalego. Vosek nastaja v voskovnih žlezah, ki so na trebušni strani zadka čebel delavk. Navadno je vosek rumene do rumenorjave barve, to pa je delno odvisno tudi od količine barvnih snovi, ki vdirajo vanj iz pelodnih zrn. Pri temperaturi od 25 do 30 °C je tako trden, da poln sat lahko zdrži maso več kilogramov medu. Le tako lahko čebele shranjujejo dovolj hrane za brezpašno obdobje. Vosek ima prijeten vonj po medu rastlin,

Ker dr. Kozmusa dolgoročno vidim tudi na vodilnem položaju svetovne čebelarke organizacije Apimondia, želim, da bi ga ob prvi priložnosti predlagali za kandidata za položaj podpredsednika Apimondie. Čebelarska zveza Slovenije si tako pomembno in odgovorno funkcijo konec koncev tudi zasluži!

Dr. Peter Kozmus, dobrodošel na ČZS! Skupaj gremo naprej k doseganju skupnih ciljev – napredku SLOVENSKEGA ČEBELARSTVA!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Dr. Peter Kozmus je ob podpisu pogodbe povedal:

»Vesel sem, da sem s ČZS podpisal pogodbo o delu. ČZS je v zadnjih letih na številnih področjih v čebelarstvu naredila velik preboj. Verjamem, da bomo to pot odslej nadaljevali skupaj.«

na katerih so čebele nabirale medicino. Ob gnetenju postane prožen, vendar se pod prsti ne razmaže. V vodi ni topen, raztaplja pa se v organskih maščobnih topilih.

Ker so se na terenu pojavili sumi, da satnice ne vsebujejo voska, je ČZS na podlagi sklepa komisije UO ČZS za tehnologijo in varno hrano v analizo vsebnosti parafina poslala vzorce v Sloveniji najpogosteje prodajanih satnic. Z veseljem lahko sporočimo, da analize v treh (3) vzorcih niso zaznale parafina, v enem pa le sledi te snovi, in sicer manj kot odstotek.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Kandidati za čebelarske mojstre

ČZS tudi v prihodnje načrtuje usposabljanje za pripravo na izpite za pridobitev naziva čebelarski mojster, vendar le, če bo skupina zainteresiranih čebelarjev dovolj velika. Če bo interes zadosten, bomo

organizirali informativni sestanek. Tiste čebelarje, ki se bodo prijavili, bomo pravočasno obvestili o času in kraju tega sestanka. Prijave zbira ga. Dimc, tel.: 01/729 61 00.

MB

Foto: MB

Dan apiterapije v Mariboru

V okviru programa ČZS, JSSČ smo v sodelovanju s ČZD Maribor 7. novembra 2013 v Mariboru pripravili Dan apiterapije. Ker je začetnik sobodne apiterapije dr. Filip Terč deloval v tem mestu ob Dravi, je prav, da ta dan poteka v Mariboru.

Osrednja tema letošnje prireditve je bila uporaba čebeljih pridelkov. Tako je Karl Vogrinčič predstavil izvajanje apiterapije v svojem čebelnjaku, Franc Šivic novosti s področja apiterapije v svetu, predstavljene na letošnji Apimondii v Ukrajini, dr. Borut Gosar pa aerosolno apiterapijo z ultrazvočnimi in batnimi inhalatorji.

Osrednje predavanje je imel prim. mag. Josip Lončar, dr. med. Dr. Lončar je zdravnik družinske medicine in se že vrsto let ukvarja z apiterapijo, s čebelami pa se je srečal že v otroštvu. Je predavatelj na Medicinski fakulteti v Zagrebu, sodeluje na vseh pomembnejših apiterapevtskih kongresih, apiterapijo pa uvaja tudi v svojo vsakodnevno prakso z bolniki. Pri ljudeh, ki so občutljivi na čebelji strup, izvaja desenzibilizacijo in s čebeljimi piki pomaga ljudem z multiplo sklerozo. Njegovo predavanje je bilo namenjeno uporabi medu, matičnega mlečka in propolisa ob različnih težavah, vse to pa je ponazoril tudi z resničnimi primeri iz svoje prakse. Po njegovem mnenju bi morali med in druge čebelje pridelke

Foto: Tomaz Samec

uživati tako v otroštvu (tudi pred enim letom starosti) kot v obdobju šolanja ter v srednjem in tretjem življenjskem obdobju. Z vsakodnevnim uživanjem čebeljih pridelkov kot visokovrednih nepredelanih živil namreč v organizem vnašamo veliko sestavin, ki jih v predelani hrani ni, ter s tem spodbujamo in vzdržujemo ravnovesje organizma, ki je pravzaprav prvi pogoj za zdravje in preprečevanje bolezni.

Dneva apiterapije se je udeležilo precej zainteresiranih, to pa dokazuje, da moramo podobne akcije pripravljati tudi v prihodnje. Ob tej priložnosti se predstavnikom ČZD Maribor tudi zahvaljujem za pomoč pri organizaciji dogodka.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 23. novembra do 18. decembra 2013

Gibanje tehtnic ne ponazarja količine iztočenega medu, temveč je zgolj orientacija, kaj se na posameznih območjih dogaja v naravi in panjih. Naj med!

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-1,9	poraba hrane
Lukovica, Brdo	-1,3	poraba hrane
Koroški kot, Prevalje	-0,6	poraba hrane
Bled	-1,6	poraba hrane
Koper, Dekani	-1,5	poraba hrane
Logaška planota, Menišija	-0,8	poraba hrane
Bela krajina, Poljanska gora	-1	poraba hrane
Ribniško Pohorje	-0,8	poraba hrane
Vransko, Prebold	-1	poraba hrane
Laško	-1	poraba hrane
Metlika	-0,7	poraba hrane

Stojna sever	-0,9	poraba hrane
Slovenske gorice, Lenart	-1,1	poraba hrane
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-1	poraba hrane
Travna gora	-1,1	poraba hrane
Zreško Pohorje	-1,2	poraba hrane
Goričko, Dankovci	-1,8	poraba hrane
Bistriško Pohorje	-1,6	poraba hrane
Loška dolina, Kozarišče	-1,4	poraba hrane
Goriška Brda, Cerovo	-1,1	poraba hrane
Kočevski rog	-1	poraba hrane
Kostrivnica, Lahomno	-2,1	poraba hrane
Kozjak, Kapla	-0,4	poraba hrane
Lovrenško Pohorje, Kumen	-0,6	poraba hrane
Ljubljanski vrh, Pokojišče	-1,1	poraba hrane
Ptuj, Haloze	-0,7	poraba hrane
Kobansko na Kozjaku	-1,3	poraba hrane
Krško, Sevniško	-0,6	poraba hrane

Datumi predstavitve dozdajšnjega dela JSSČ in sprememb pravilnikov o katastru čebelje paše ter označevanju čebelnjakov in stojišč

Obveščamo vas, da bodo od januarja do marca na posameznih območjih potekale predstavitve dela Javne svetovalne službe v čebelarstvu. Po vsaki predstavitvi, na kateri bodo sodelovali zaposleni v ČZS, JSSČ in ONS, bodo poverjenikom in prevaževalcem predstavljene tudi sprejete spremembe v na-

slovu navedenih pravilnikov. Spodaj si lahko ogledate datume prvih štirih predstavitev, datumi preostalih pa bodo objavljeni v prihodnjih dveh številkah Slovenskega čebelarja. Vabljeni!

Lidija Senič, vodja JSSČ

Datum	Čas	Območje	Kraj
ponedeljek, 13. januar	16.00	ČZ Celjske regije, ČZ Sa-Ša, ČZ Spodnje Savinjske doline	Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Ljubljanska cesta 97, Celje
ponedeljek, 20. januar	16.00	ZČD Ptuj	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj
ponedeljek, 27. januar	16.00	ČZD Pomurje	KGZS – Murska Sobota, Ulica Štefana Kovača 40, Murska Sobota
ponedeljek, 3. februar	16.00	RČZ »Petra Pavla Glavarja«, ČZ Bele krajine	Center biotehnike in turizma – Grm Novo mesto, Sevno 13, Novo mesto

Odslej uradno tudi sublimiranje

Oksalna kislina velja za učinkovito in do čebel prijazno sredstvo za zatiranje varoj. Pri postopkih s kapanjem ali pršenjem uporabljamo v vodi raztopljeno oksalno kislino. Za zatiranje varoj pa lahko čebelarji uporabljamo oksalno kislino tudi po postopku sublimiranja. Sublimacija je prehod spojine iz trdnega stanja v plinasto in nato znova v trdno stanje, brez vmesnega utekočinjenja pri določenem tlaku in temperaturi. Oksalna kislina, ki z dvema molekulama vode kristalizira pri segrevanju do 101 °C, namreč to izgubi in nato sublimira pri 157 °C.

Slovenski čebelarji lahko postopek sublimiranja odslej uporabljamo LEGALNO, saj je pri

veterinarjih NVI na voljo sredstvo API-BIOXAL katerega delovanje temelji na oksalni kislini. Postopek sublimiranja API-BIOXALA je treba izvajati s sublimatorjem VARROX, ki je že dostopen na slovenskem tržišču.

V zvezi s postopkom sublimiranja naj ŠE ENKRAT opozorimo na nujne varnostne ukrepe – torej na uporabo USTREZNE MASKE S FILTROM! Za informacije o sredstvih, postopkih in recepturah so vam na voljo veterinarji NVI.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Odkupujemo čebelji vosek

- Iz vašega voska izdelujemo satnice poljubnih dimenzij. Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska. Velikost celice je 5,3 mm, kolikor je prava velikost celice kranjske sivke.
- Omogočamo vam tudi dekrystalizacijo medu v toplotni komori.
- Poleg tega lahko vaš med pakiramo v zeleno embalažo z neto težo od 10 g do 3000 g.

ČEBELARSKI RAZVOJNO-IZOBRAŽEVALNI CENTER GORENJSKE

Rožna dolina 50a, 4248 Lesce • E-pošta: cebelarski.center@gmail.com • GSM: 031/628 499

Svetovanje čebelarjem na terenu (II. del)

Menjava čebeljih matic

V povezavi z osnovno odbiro v čebelarstvu je v letih 2011–2013 potekal tudi ukrep zamenjave matic. Če je terenski svetovalec skupaj s čebelarjem v njegovem čebelnjaku pri posamezni čebelji družini opazil čebele z rumenimi obročki na zadkih, mu je predlagal zamenjavo matice. Čebelarji so v okviru tega ukrepa prejeli brezplačne matice ter jih vstavili v družine, v katerih so našli čebele z obarvanimi obročki na zadkih. Namen ukrepa je bil predvsem spodbuditi čebelarje na terenu, da bi med rednimi pregledi čebeljih družin sami ugotavljali morebitno obarvanost obročkov na zadkih čebel ter na ta način uspešno izvajali osnovno odbiro v svojih čebelarstvih.

Foto: Tomaž Samec

Izvajanje osnovne odbire.

Delavnice na terenu

Terenski svetovalci že vse od leta 2009 na območjih, za katera so pristojni, izvajajo delavnice, ki so namenjene vsem čebelarjem. Doslej so na delavnicah obravnavali oskrbo čebeljih družin med letom in interno kontrolo medu. Čebelarji so tovrstne delavnice sprejeli zelo pozitivno. Poleg tega so čebelarji na njih lahko vzpostavili tudi prvi stik s terenskim svetovalcem v čebelarstvu, pristojnim za njihovo območje, ter se dogovorili za prva svetovanja v svojih čebelarstvih.

Preglednica 1: Skupno število opravljenih ur terenskega svetovanja od leta 2008–2013

	Leto 2008*	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012	Leto 2013**
Skupaj	285	1970,66	3598,07	4500	5066	3430,5

* Leta 2008 je od septembra do decembra potekala interna kontrola medu.

** Podatki za leto 2013 obsegajo obdobje od januarja do septembra.

Pomoč čebelarjem začetnikom

O delu, ki ga opravljajo terenski svetovalci v čebelarstvu, smo obveščali tudi čebelarje začetnike, ki so šele stopili na čebelarsko pot. Tako so se v okviru tečajev za čebelarje začetnike slušateljem predstavili tudi terenski svetovalci, pristojni za območje, na katerem je potekal tečaj. Terenski svetovalci so začetnike med drugim seznanili s svojim delovanjem in s svojo vlogo na terenu. Verjamemo, da so vsi slušatelji po končanem izobraževanju poiskali potrebno pomoč pri terenskih svetovalcih.

Čebelarska društva in svetovanje

Terenski svetovalci so svojo vlogo na terenu predstavljali tudi v čebelarskih društvih na območjih katerih delujejo. V zvezi s tem ni dovolj samo poudariti, da so terenski svetovalci posredniki znanja, ampak je pomembno tudi, da se sami seznanijo s problemi, ki pestijo čebelarje. Sicer pa smo čebelarje v Slovenskem čebelarju, na spletni strani ČZS in v drugih medijih sproti obveščali o dogajanju, povezanem z delom terenskih svetovalcev.

Čebelarjem, ki so si pridobili naziv terenski svetovalec v čebelarstvu in se zavezali, da bodo pomagali svojim kolegom na terenu, se zahvaljujemo za opravljeno delo. Zavedamo se, kako pomembne so njihove naloge na terenu, prav tako pa tudi, da želijo s svojo pomočjo čebelarjem ohranjati našo kranjsko sivko prihodnjim rodovom in pripomoči k pridobivanju kakovostnih čebeljih pridelkov.

Verjamemo, da ste čebelarji v vseh teh letih navezali stik s terenskimi svetovalci, pristojnimi za vaše območje, ter tako ugotovili pomembnost njihovega dela. Terensko svetovanje ni usmerjeno v nadzor, ampak v pomoč – gre za svetovanje čebelarjem pri odpravljanju napak, ki jih med letom storijo pri vzreji svojih čebel. In zato seveda verjamemo, da boste tudi v prihodnje za pomoč prosili terenske svetovalce v čebelarstvu.

Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ

Posebna akcija v januarju

Ta mesec vam po zelo ugodni ceni 16,00 EUR/ kos ponujamo pulover »Ohranimo čebele«. Vsa na-

ročila sprejemamo po telefonu št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: barbara.dimc@czs.si. ČZS

Usposabljanje o Smernicah dobrih higienskih navad

Čebelarji, ki svoje pridelke in izdelke dajemo v promet, smo poleg tega, da upoštevamo dobro čebelarsko prakso ter da pridelke in izdelke pravilno označimo, dolžni izvajati tudi notranji nadzor nad pridelavo naših živil. Za ta namen imamo lahko svoj lastni sistem ali pa se držimo Smernic dobrih higienskih navad. Če delate po Smernicah, potem upoštevate veljavno zakonodajo in izpolnjujete obrazce, ki jih predpisuje veljavna zakonodaja. To mora upoštevati **vsak čebelar**, ki daje svoje pridelke v promet, ne glede na to, ali jih prodaja ali samo podari.

Smernice smo izdali že leta 2006, tako da od takrat naprej izvajamo usposabljanja za čebelarje. Za vse tiste čebelarje, ki se tega izobraževanja še niso udeležili, bomo v začetku tega leta v vsakem čebelarskem volilnem okolišu organizirali po dve osnovni usposabljanji. Društva, ki bi želela organizirati osnovna usposabljanja, prosimo, da svoje želje sporočijo na e-naslov: andreja.kandolf@czs.si ali marko.borko@czs.si.

*Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ*

Izpolnjevanje obrazcev v Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu

Čebelarska društva in tudi vse čebelarje obveščamo, da so se terenski svetovalci v čebelarstvu decembra 2013 dodatno usposobili za izpolnjevanje in vodenje dokumentacije, ki jo zahteva sistem smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu, tako da bodo v letu 2014 v čebelarskih društvih o tem lahko izvajali delavnice. Vsa čebelarska društva zato prosimo, naj se povežejo s terenskimi svetovalci, pristojnimi za njihovo območje. Seznam terenskih svetovalcev je objavljen na spletni strani ČZS, lahko pa tudi pokličete

telefonsko številko 040/436 517, tako da se bomo neposredno dogovorili za datum delavnice v vašem čebelarskem društvu. Ker bodo terenski svetovalci ob tej priložnosti čebelarjem pomagali izpolnjevati dokumentacijo po sistemu smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu, naj čebelarji na delavnice prinesejo tudi obrazce, ki jih vodijo v okviru Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu. V nadaljevanju objavljamo nekaj že dogovorjenih datumov delavnic.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Delavnice terenskih svetovalcev o izpolnjevanju obrazcev s področja varne hrane

Datum	Čas	Tema	Kraj	Terenski svetovalac
12. jan.	9.00	Izpolnjevanje dokumentacije po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	V prostorih Energetike, Vransko	g. Kropivšek 031/241 522
12. jan.	10.00	Izpolnjevanje dokumentacije po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Kozjanska domačija, Ravno 13, Dobje pri Planini	ga. Kovačević 030/604 066
15. jan.	16.00	Izpolnjevanje dokumentacije po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Ružič 031/689 155
31. jan.	20.00	Izpolnjevanje dokumentacije po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Vaški dom Vrhopolje	g. Benčič 031/321 324

Z znanjem, razvojem, sodobnimi tehnologijami, upoštevanjem fitosanitarnih in veterinarskih standardov se bo tudi v letu 2014 uspešno nadaljevalo sobivanje kmetijstva in čebelarstva na istem prostoru.

Z upoštevanjem navodil za uporabo fitofarmaceutskih sredstev (FFS), dobre kmetijske in čebelarske prakse bomo dosegli želene cilje, izboljšali kakovost oskrbe s hrano, ohranili okolju prijazno in vzdržno kmetijstvo ter slovensko čebelarstvo.

Cinkarna Celje
je bila v letu 2013
zlati pokrovitelj
Sklada za
ohranitev
kranjske čebele

Urniki usposabljanj v januarju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev

znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavi do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja! Po posameznih predavanjih bo sledila še brezplačna polurna predstavitev novih možnosti trženja za čebelarje z naslovom: Med in ameriški slamnik - nove možnosti trženja za čebelarje.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
13. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Čebelarški dom Beltinci	g. Šemen 031/787 235
21. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Alauf 041/661 098
22. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Marija Sivec	Sejna dvorana občine Tolmin, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
22. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu - OBNÓVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Gasilski dom Stična	g. Cegnar 041/966 914
23. jan.	17.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu - delavnica	Boštjan Noč in mag. Andreja Kandolf Borovšak	Kulturni center Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
27. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu - OBNÓVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Kozlovič 041/778 223
27. jan.	16.00	Označevanje medu in ustrezna tehnologija pridelave medu - delavnica	Boštjan Noč in Nataša Lilek	Lovski dom, Rožnik 4, Stari trg pri Ložu	g. Palčič 031/618 900
29. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Ivana Kovačević	Restavracija Gaj, Loke 1, Mozirje	g. Čopar 041/665 178
29. jan.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf Borovšak 040/436 514
Svetovanja JSSČ					
8. jan.	17.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
15. jan.	16.00	Uvod v uporabo aplikacije e-Čebelar	Urška Likar	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf Borovšak 040/436 514 (obvezna prijava)
15. jan.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Kulturni dom Notranje Gorice	g. Bedekovič 041/464 346
22. jan.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Gostišče Marof, Marof pri Kočevju	g. Jakovac 041/231 633
28. jan.	16.00	Čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Restavracija Galaksija, Trebnje	g. Koželj 031/619 961
29. jan.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Dom čebelarjev Otovec	g. Milinkovič 031/651 006

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

Zaščitna oprema za
čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene šatnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrič s.p., Maribor

**Bjelovarski
sajam**

Hrvaška čebelarstva zveza
Čebelarstva zveza BBŽ

Vas vabi na

8. in 9. februarja 2014. ~ SEJEMSKI PROSTOR GUDOVAC
10. MEDNARODNI PEČELARSKI SAJAM

Na sejemskega prostora Gudovac v Bjelovaruju v organizaciji Bjelovarskega sejma d.o.o., Hrvaške čebelarstva zveze in
Čebelarstva zveze Bjelovarsko-bilogorske županije, bo 8. in 9. februarja 2014 potekal 10. mednarodni čebelarsti sejem.

Sejem bo potekal v treh delih:

1. razstava in prodaja medu ter ostalih čebeljih pridelkov; 2. razstava in prodaja čebelarstva opreme ter; 3. izobraževalni del

Tel: +385 (0)43/238-840 • Fax: +385 (0)43/238-848

E-pošta: marketing@bj-sajam.hr, ivana@bj-sajam.hr, kovacic@bj-sajam.hr

www.bj-sajam.hr

PRODAM

Ajdo, sorte čebelica (Ptuj), tel.: 041/891 691.

Različne vrste medu (Dolenjska), tel.: 031/269 475.

Med v sodih, hojev iz Kočevskega roga, in cvetlični, cena po dogovoru, tel.: 040/725 206.

Kakovosten kostanjevo-lipov in hojev med, tel.: 070/753 113.

Kakovosten gozdni in kostanjev med, nabran v pohorskih gozdovih, ter letošnji matični mleček, tel.: 070/492 593.

Večjo količino akacijevega, gozdnega, hojevega medu, po dogovoru mogoča tudi dostava po Sloveniji, tel.: 041/784 298.

Večjo količino cvetličnega, akacijevega, lipovega, gozdnega in hojevega medu, tel.: 031/326 959.

Akacijev, cvetlični in lipov med, tel.: 040/217 542.

Večjo količino hojevega, smrekovega, mešanega lipovega-gozdnega medu ter matični mleček, mogoča dostava na dom, tel.: 041/385 620.

Akacijev in kostanjev med (Ptuj), tel.: 031/274 933.

Akacijev, kostanjev in hojev med (Novo mesto), tel.: 031/882 295.

Akacijev, gozdni in hojev med, tel.: 041/403 960.

Akacijev in hojev med, tel.: 041/778 225.

Cvetlični, akacijev, kostanjev, gozdni in hojev med, tel.: 031/810 337.

Lipov, gozdni in hojev med, tel.: 041/575 477.

Kostanjev med, pribl. 200 kg, tel.: 031/800 414.

Kostanjev in akacijev med, tel.: 041/606 013.

Kostanjev, cvetlični in gozdni med, tel.: 070/862 544.

Kostanjev, hojev in akacijev med, tel.: 031/244 601.

Gozdni in hojev med (Žiri), tel.: 041/239 062.

Hojev med, tel.: 040/470 528.

Hojev med, tel.: 040/892 240.

10-satne in 7-satne AŽ-panje, 1/1, 2/3 LR-panje, AŽ- in LR-satnike, cinkane, lipove, tel.: 041/839 496.

12-satne in 10-satne panje iz smrekovega lesa, lipovi satniki, zelo ugodno, tel.: 040/121 985.

Novo 2/3 LR-panje, lipove, rogljičeni spoji z lastovičjim repom, z dodatno opremo, tel.: 05/308 04 67.

Madžarski zabojnik Tolnai za prevoz LR-panjev, v dobrem stanju, tel.: 0036 30 90 73 089 (govorim madžarsko).

KIPGO

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

ZAPRT ROGLJIČEN SPOJ PRI PANJIH

OBISČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI WWW.KIPGO.NET

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

SPOJI LEPLJENI IN ZBITI

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

URNIK:
 pon-pet 8 00-11 30
 12 30-17 00
 sob ZAPRTO

Odkupujemo čebelji vosek

KUPIM

Staro satje za prekuhanje, tel.: 041/201 327.

Čebelji vosek, tel.: 041/635 334.

Kakovosten propolis (suh), tel.: 040/648 719.

Samoobračalno točilo za med na 4 AŽ-sate, tel.: 041/448 885.

Čebelarstvo opremo, samoobračalno točilo, čebele s panji, vosek in parni topilnik voščin, tel.: 031/753 345.

Čebelarstvo tehniko (me-hansko), ugodno, tel.: 031/335 033.

Novo AŽ-panje, 10-satne, smrekov les, lipovi satniki, tel.: 070/753 096.

Novo AŽ-panje, 10-satne, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Zabojujnik z naseljenimi 36 9-satnimi AŽ-panji, ugodno, tel.: 041/530 688.

Lipove deske ter čebelnjak za 24 AŽ-panjev, mogoč tudi najem (Planina pri Sevnici), tel.: 040/211 346.

LR- in AŽ-satnike, rogljičene, tel.: 040/212 300.

Seme medovite ajde, sorte čebelica (okolica Celja), tel.: 041/448 885.

AŽ- in DB-satnike, lahko zažičene (Litija), tel.: 031/533 939.

Lipove AŽ-satnike, lepljene, zbite, vrtane in zažičene, kakovosten les in kakovostna izdelava, vogali so pobrušeni, ugodno, dostavim na dom, tel.: 031/753 345.

Napravo za žičenje satnikov (Izlake), tel.: 041/812 510.

Mešani cvetlični-gozdni med (Murska Sobota), tel.: 02/528 11 57.

Cvetlični, akacijev, gozdni in lipov med, tel.: 041/784 775, 02/792 37 61.

Novo AŽ-panje, 10 satarje, tudi troetažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

V SPOMIN

IVAN VUGRINČIČ 1927-2013

Junija lani smo se poslovili od dolgoletnega člana ČD Črenšovci in ljubitelja čebel Ivana Vugrinčiča. Čebelariti je začel že v otroških letih, saj je imel čebele njegov dedek. V zadnjih letih življenja je bil zaradi bolezni priklenjen na invalidski voziček, zato ga je moral k njegovim čebelam, pri katerih je našel svoj mir in zadovoljstvo, voziti sin Branko. Ivan je bil dejaven član ČD Črenšovci in za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. V spominu ga bomo ohranili kot dobrega prijatelja in vzornega čebelarja.

ČD Črenšovci

STANKO GABROVEC 1931-2013

Stanko Gabrovec se je rodil 4. junija 1931 na Borlu pri Cirkulanah. Ker je odrasčal sredi prelepega okolja, se

je že zgodaj navduševal nad naravo in vsemi živimi bitji, od leta 1975 pa so ga vse bolj privlačile čebele. V ČD Žerjav se je včlanil leta 2002, ko je v posebej prirejenem prostoru ob družinski hiši že čebelaril z osmimi družinami. Čebelarjenje ga je tako prevzelo, da se je udeleževal prav vseh čebelarskih predavanj ter na njih dejavno sodeloval z vprašanji. V okolici svojega doma je zasačil številna medovita drevesa. Marljiv pa ni bil samo pri svojih čebelah, ampak tudi v društvu, predvsem s prostovoljnim delom. Izgubili smo dobrega in vzornega čebelarja, ki ga bomo še kako pogrešali.

ČD Žerjav

RUDI KERŠNIK 1946-2013

Kot vsako leto zadnjih 30 let je Rudi tudi lani zgodaj spomladi preveril, kako so prezimile njegove ljubljenske. Vesel je bil njihovega živahnega izletavanja, saj je vedel, da se v panjih začenja novo življenje. Hkrati je slutil, da se sam

zaradi vse večjega napredka bolezni od njega poslavlja. Čeprav je telesno hitro slabel, je zadržal svojo vedrino, ki jo je – hkrati s svojimi čebelarskimi izkušnjami in znanjem – toliko let rad delil s sogovorniki. Pa ne le dobro teorijo in prakso – kadar so Rudijeve čebele rojile, si pri njem kot roj vedno dobil že kar močno družino. Dragi Rudi, v spominu te ohranjamo kot marljivega čebelarja, prijetnega človeka in dragocenega prijatelja.

Člani ČD Logatec

JOŽE ATELŠEK 1919-2013

V Šmihelu nad Mozirjem smo lani pokopali našega člana čebelarja Jožeta Atelška. Čebelariti je začel leta 1934, ko mu je boter podaril prvo čebeljo družino. Med drugo svetovno vojno je moral čebelarjenje opustiti, po koncu vojne pa je znova začel čebelariti, najprej s tremi družinami, pozneje pa je svoje čebelarstvo razširil. Že kmalu se je včlanil v Čebelarstvo družino Mozirje, svoje

znanje in izkušnje pa je rad delil tudi z drugimi. Za čebelarjenje je navdušil tudi zeta, zdaj pa na kmetiji čebelarji že njegova vnukinja. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarjska družina Janeza Goličnika Mozirje

ANTON PUČKO 1934–2013

Na pokopališču v Murski Soboti smo se 9. junija 2013 poslovili od vzornega člana ČD Moravske Toplice in našega prijatelja Antona Pučka. Čebelariti je začel leta 1982. Čebelaril je s 40 čebeljimi družinami, omissil si je tudi prevoznik čebelnjak. Ljubil je naravo, predvsem pa je imel rad svoje čebele. Svoje znanje je posredoval tudi sinu, tako da bo lahko nadaljeval njegovo delo. Za delo v društvu in v UO ZČD Murska Sobota je leta 1994 je prejel odličje Antona Janše III. stopnje, leta 1999 pa še odličje Antona Janše II. stopnje. Izgubili srno vestnega in zelo dejavnega člana, ki je bil pripravljen žrtvovati svoj prosti čas za društveno dejavnost in za čebelarstvo. Kot dobrega čebelarja in člana društva ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Moravske Toplice

IVO PILIH 1939–2013

Z a p u s t i l nas je dolgoletni član in nekdanji predsednik ČD Litija (1993–1996) Ivo Pilih, ki je zadnjih nekaj let deloval v okviru ČD Zagorje. Čebelariti je začel leta 1983, ko ga je za čebelice navdušil sosed Lado. Ker je bil zelo spreten, si je prvi čebelnjak z desetimi panji izdelal kar sam. Kmalu je čebelarstvo postalo prava ljubezen, saj je imel od 30–40 družin,

ki so dobile dom v novem, večjem čebelnjaku. Čebelarstvo znanje je z veseljem prenašal tako na mlajše rodove kot tudi na družinske člane, ki so mu pomagali pri čebelarstvih opravilih.

Tako so morali lansko čebelarstvo sezono zadnja opravila pri čebelah namesto lva postoriti družinski člani in prijatelj Srečko. Že hudo bolan je okusil med zadnjega točenja, dal še zadnja navodila, na koncu pa je bila bolezen močnejša od njegove volje.

Dunja Verbajš

RUDI POGAČNIK 1934–2012

Decembra 2012 smo se člani ČD Radovljica z društvenim praprom poslovili od našega člana Rudija Pogačnika. Rodil se je na Srednji Dobravi, kjer je tudi ljubiteljsko čebelaril z največ 15 čebeljimi družinami, ki so bogatile njegov prosti čas. Od 1960 je bil član Čebelarstva družine Podnart v Lipniški dolini, od 1992 pa član ČD Radovljica. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Radovljica

MARTIN ADLEŠIČ 1933–2013

ČD Črnomelj je avgusta lani zapustil Martin Adlešič, čebelar, ki je bil z dušo in telesom predan svojemu delu. Čebelariti je začel s tremi AŽ-panji, že leta 1960 pa so mu zaupali vodstvo samostojnega čebelarstva obrata v Beli krajini. Čebele je prevažal na pašo v Gorski Kotar in Liko. Kar 21 let je bil uspešen tajnik in predsednik društva, v tem obdobju pa je društvo razvilo svoj prapor in začelo dejavno sodelovati s sosednjimi društvi in čebelarji iz Hrvaške.

Leta 1975 je prejel državno priznanje napredni čebelar, leta 2000 diplomu Antona Žnideršiča za najboljšo inovacijo leta, leta 2004 pa še odličje Antona Janše I. stopnje. ČD Črnomelj ga je leta 2012 imenovalo za častnega člana. Martin je bil zgled vsem belokranjskim čebelarjem.

ČD Črnomelj

PAVEL ŠAFAR 19. 1. 1945–6. 8. 2013

Pokojni Pavli je bil dolgoletni član našega društva, saj je več kot dvajset let čebelaril doma na Selah pri Slovenj Gradcu. Zgodnja otroška leta je z mamo Marijo preživel na Vrham in Selah, kjer je kot pobič pasel živino in skrbel za hlev. Po končani osnovni šoli se je kot 16-leten fant zaposlil v Železarni Ravne ter delal v različnih obratih.

Kot sin matere samohranilke je Pavli vedel, kaj pomeni skromno življenje, zato se je dobesedno gnal za delom in si neizmerno želel, da bi dosegel zastavljene cilje. Tak je bil tudi pri čebelah, ki jih je imel neizmerno rad in za katere je tudi vzorno skrbel. S Pavlijem smo ravenski čebelarji izgubili požrtvovalnega in zagnanega čebelarja. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Ravne na Koroškem

Obvestilo

Osmrtnice objavljamo po vrstnem redu prispetja v uredništvo. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed, do 80 besed pa so brezplačne, kar je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic. Osmrtnice, ki presegajo obseg 80 besed se zaračunajo po veljavnem ceniku glasila Slovenski čebelar.

Uredništvo

Izdelano s smislom za detajle

<p><i>Vsem kupcem se zahvaljujemo za izkazano zaupanje v preteklem letu. Veščimo vam veliko zdravja, srečne smole in vas vabimo v našo trgovino tudi v letu 2014. Naj med!</i></p>	<p>NOVO!</p> <p>Nudimo vam čebelje pogače Medopip plus in Medopip standard, katerih vrednost HMF ne presega 40 mg/kg.</p> 		
			<p>Delovni čas trgovine: od ponedeljka do petka: 9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00 21.12. 2013: 9.00 - 13.00 22.12. in 23.12. 2013 - ZAPRTO</p> <p>Trgovina je v januarju ob sobotah ZAPRTA.</p> <p>NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.</p> <p><small>Priljubljenost našega izdelave opreme v srednji in veliki proizvodni količini nam omogoča izjemno kakovost izdelanih in v garanciji.</small></p>

LOGAR TRADE d.o.o., Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. **Opazovalno-napovedovalna služba:** www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. **Avtomatski telefonski odzivnik** - tel.: 01/729 61 20. **Čebelarska knjižnica Janeza Golničnika:** obisk po dogovoru, www.czs.si/knjiznica.php.

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejška organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 16, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php.

Čebelarska knjižnica Janeza Golničnika (vsak prvi in tretji delovni četrtek med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.oхранimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 10, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Janez Gregori, Maksimiljan Gržina, prof. biol., Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakej

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrti strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7800, Tiskano: 20. 12. 2013

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52
apis.md@siol.net

APIS M&D[®]

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
16.00-18.00

V mesecu januarju bo
trgovina ob sobotah zaprta.

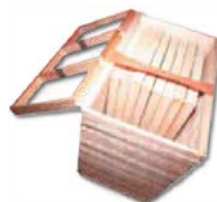
AŽ-PANJI 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT
LR-STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah do 31. 3. 2014.
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek do 5,50 eur/kg.
- Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 € (z izjemo izdelkov, ki so v akciji). Popusti se med seboj ne seštevajo.

GRELNIKI
ZA MED 179 €

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ

RSF-ŽICA ZA SATNIKE
250 g 4,8 €,
250 g CINK 2,5 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili
na Opekarsko 16 na Vrhniki.